

VERSIE 26 NOVEMBER 2019

WERKPROGRAMMA 2020

METROPOOL
REGIO
EINDHOVEN

WERKPROGRAMMA 2020: SAMEN VERANTWOORDELIJK VOOR ONS SUCCES!

Voor u ligt het werkprogramma 2020

Met elkaar hebben we begin 2019 een stevige ambitie vastgesteld in het samenwerkingsakkoord om de successen van onze regio vast te kunnen houden.

Voor de realisatie van deze ambities stellen we jaarlijks met elkaar een werkprogramma op waarin we, in lijn met het akkoord, aangeven wat we in het lopende jaar gaan doen. Dit werkprogramma is een coproductie van de 21 gemeenten. Een samenspel tussen de inhoudelijke inbreng van de 21 gemeenten en de ambitie van onze regio.

De uitdagingen waar onze regio voor staat zijn complex. Door onze samenwerking zijn we in staat om dit, met elkaar, aan te pakken. Zoals we in Brabant en deze regio gewend zijn steken we de handen uit de mouwen en gaan we vooral werkenderwijs aan de slag. Alleen daardoor lukt het ons om ook gedurende 2020 met het werkprogramma in de hand de ambities te realiseren.

Dit Werkprogramma 2020 geeft inhoudelijke acties weer op onze regionale opgaven, het Regionaal Historisch Centrum Eindhoven (RHCE) is hierin inhoudelijk niet opgenomen. Het Werkprogramma

is tot stand gekomen vanuit de portefeuillehoudersoverleggen op de 4 thema's onder leiding van de voorzitters. Door bespreking in de Raadstafel²¹, de Metropoolconferentie en een zienswijzeprocedure zijn ook de raadsleden op verschillende momenten in het proces betrokken. Dit Werkprogramma voor 2020 is zo het product van ons als 21 gemeenten. Met dit Werkprogramma geven we aan wat we gaan doen, waarom we het doen en wie waarvoor aan de lat staat. Op elk thema zijn acties en te bereiken mijlpalen benoemd voor 2020.

Vanuit vertrouwen in elkaar en inzet van ieders kwaliteiten bouwen we verder aan onze succesvolle samenwerking en de realisatie van onze ambities, zoals we dit met een akkoord hebben bekrachtigd. Het ene thema leent zich daarin vanzelfsprekend makkelijker voor concrete acties dan het andere vanwege de fase waarin dit zich bevindt. We hebben met het Samenwerkingsakkoord 2019-2022 én het werkprogramma 2020 een sterke basis neergelegd waar we de komende jaren mee verder kunnen. We kunnen trots zijn op de gezamenlijke ambitie die we met elkaar slim aan het organiseren zijn. Vooral door en met elkaar.

Onze gezamenlijke ambities voor de regio dagen ons uit om de krachten te blijven bundelen en om een gezamenlijke verantwoordelijkheid te nemen voor het resultaat zodat we onze successen kunnen blijven vieren!

*J. Jorritsma
E Blanksma
F van der Meijden
M. Kuijken
A. van Extel - van Katwijk
F. Kuppens
A. Maas
S. Steenbakkers*

INHOUD

Voorwoord	2	4 Inzet regionale opgaven	13
		4.1 Economie	15
1 Waar doen we het voor?	4	4.2 Mobiliteit	20
1.1 Wat gaan we doen	7	4.3 Energietransitie	28
1.2 Raakvlakken tussen de thema's	8	4.4 Transitie Landelijk Gebied	34
		4.5 Bestuurlijke samenwerking	40
2 Hoe doen we het?	9		
		5 Ambtelijke inzet en financiën	49
3 Inzet op niveau thema's	11		

1 | WAAR DOEN WE HET VOOR?

Missie

Het doel van onze samenwerking binnen de Metropoolregio Eindhoven is het handhaven en uitbouwen van het kenmerkende economische profiel van de regio, om op die manier het vestigings- en verblijfsklimaat voor onze inwoners en bedrijven te stimuleren. Het verbeteren van de leef-, verblijf- en werkomstandigheden van onze inwoners, bezoekers en bedrijven is daarbij de leidraad. Daarbinnen staat duurzaamheid centraal. Hoe succesvoller we in onze opdracht zijn, des te beter het is voor onze gemeenten, onze regio, ons land en de wereld daaromheen.

Succesvolle regio

De regio heeft met hard werken een uniek economisch profiel opgebouwd; Brainport Eindhoven is niet voor niets mainport in Nederland en op een aantal deelterreinen zelfs absolute wereldtop. De regio is één verweven systeem met een diversiteit aan elementen die elkaar versterken. Stad en landelijk gebied vullen elkaar aan en functioneren als een geheel. We spreken niet voor niets van een metropoolregio.

Regio in ontwikkeling

Onze regio beschikt over de juiste factoren om de economische groei naar de toekomst verder uit te bouwen (PBL in 2017). Succesfactoren waarop wij inzetten zijn clusterontwikkeling, human capital, kennisinfrastructuur en een sterke governance structuur. Als we kijken naar de hieruit voortvloeiende economische groei dan scoort onze regio in de afgelopen jaren bovengemiddeld. Vanaf 2019 (raming ING economisch bureau) loopt deze meer in lijn met het landelijk gemiddelde. De regionale werkloosheid is echter laag met 3,4% in 2019.

Een goede bereikbaarheid is een cruciale randvoorwaarde voor onze regio. Voor een hoogwaardige kennis- en maakregio als de onze zijn face-to-face contacten van cruciaal belang, maar ook de logistieke infrastructuur voor de aan- en afvoer van (hoogwaardige) goederen. Uit de recente studie van de Mobiliteitsalliantie (Deltaplan 2030, juni 2019) blijkt dat regio's ook hierin een belangrijke rol hebben. Ontwikkelingen als de verdichting van de woningopgave, toenemend goederen- en reizigersvervoer in en tussen regio's, groei van werklocaties, maar anderzijds o.a. vergrijzing en een teruglopend voorzieningenniveau in rurale gebieden, zorgen ervoor dat de druk op nieuwe mobiliteitsoplossingen sterk toeneemt.

We willen de welvaart in onze regio behouden en verder uitbouwen. Wij zoeken daarbij aansluiting bij het begrip Brede Welvaart, zoals dat nationaal ingang heeft gevonden. Het gaat om een bredere benadering, zoals die recent is gepresenteerd in de Brede Welvaartsmonitor (CBS, mei 2019). We gaan deze ook op onze regionale schaal voor onze opgaven inzichtelijk maken voor een regionale monitor brede welvaart.

Het Ontwerp Nationale Omgevingsvisie geeft ook richting aan een aantal opgaven voor onze samenwerking in de Metropoolregio Eindhoven. Door samenwerking met het Rijk, provincie en waterschappen vergroten we de kans op het realiseren van onze ambities. In het Ontwerp Nationale Omgevingsvisie (NOVI) is onze regio prominent aanwezig. Het Rijk formuleert opgaven met onze regio op het gebied van energietransitie en klimaatadaptatie, duurzaam economisch groeipotentieel, sterke en gezonde steden en regio's, optimale verbindingen, een prettige leefomgeving en een toekomstbestendige ontwikkeling van ons landelijk gebied. Deze opgaven zijn zichtbaar in ons stedelijk en landelijk gebied. We gebruiken het bestuurlijk netwerk om de betrokkenheid van het Rijk te bestendigen. Ook willen we in de regio het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden beter met elkaar verbinden en met het omringende agrarisch gebied. Er zijn in het kader van het Interbestuurlijk Programma Vitaal Platteland afspraken gemaakt tussen het ministerie van LNV, IPO, VNG en Unie van Waterschappen.

Regionale uitdagingen vragen om focus

De Metropoolregio Eindhoven sluit aan bij de Brainportagenda. Door economische groei kunnen we onze huidige welvaartsontwikkeling op een duurzame wijze consolideren en uitbouwen. De Metropoolregio Eindhoven heeft een reeks urgente opgaven om de economische en maatschappelijke doelen en ambities expliciet te ondersteunen. Binnen onze samenwerking focussen we ons daarom op de onderstaande thema's/opgaven.

Economie: slagen we er niet in gezamenlijk te investeren in kennis, infrastructuur en aantrekkelijkheid, dan zal de internationale concurrentie ons overvleugelen en zullen onze talenten wegtrekken. Om dat te voorkomen wil de Metropoolregio Eindhoven de middelen blijven bieden, zowel via de bijdrage van de 21 gemeenten aan het regionaal Brainport programma, als rechtstreeks met de investering in economische ontwikkeling via ons regionaal Stimuleringsfonds. Daarnaast werken de gemeenten samen aan de versteviging van de basiseconomie in onze regio.

Mobiliteit: verbeteren van een regionale, landelijke en internationale bereikbaarheid van de regio. Een onbereikbare regio heeft zijn weerslag op alle ontwikkelingen binnen de Brainportagenda. En omgekeerd: een optimale bereikbaarheid kan ook weer het vliegwiel zijn voor nieuwe ontwikkelingen. Daarom kiest de Metropoolregio Eindhoven in haar bereikbaarheidsagenda voor projecten die bijdragen aan het unieke economische profiel van het geheel; de mobiliteitsopgave heeft juist daarom hoge prioriteit.

Energietransitie: We gaan onze innovatiekracht als regio inzetten voor een structurele beschikbaarheid van duurzame energie. De energietransitie biedt veel kansen voor bedrijven en werkgelegenheid in de regio. We hebben een brede opgave voor de energietransitie: in 2050 moet de CO₂-uitstaat met 95% gereduceerd zijn. Als tussenstap zullen we uiterlijk in 2030 49% minder CO₂ uitstoten dan in 1990. Hierbij sluiten we aan bij het nationale Klimaatakkoord.

Transitie landelijk gebied: de kwaliteit van ons landelijk gebied is van groot belang voor het vestigingsklimaat in onze totale regio. Een essentiële ontwikkeling hierin is de transitie van de agrarische sector. Door een veranderend ondernemerschap en omgevingseisenpakket zal gezocht moeten worden naar nieuwe mogelijkheden voor economische dragers en voor

het versterken van de ruimtelijke en ecologische kwaliteit van onze regio. De stikstofproblematiek vraagt ook om een verbinding tussen stad en land. Dit kan niet los staan van de high tech kracht van de regio. Een slimme transitie draagt niet alleen bij aan de leefbaarheid, maar ook aan het bijzondere economische profiel van de gehele regio.

Deze thema's kennen onderlinge verbanden. Het is de uitdaging om deze verbanden ook daadwerkelijk goed voor ogen te houden. De verbanden worden in dit werkprogramma benoemd en moeten verder verkend worden zodat we ze slim kunnen inzetten om de regionale ambitie te realiseren.

1.1 WAT GAAN WE DOEN?

ECONOMIE	MOBILITEIT	ENERGIETRANSITIE	TRANSITIE LANDELIJK GEBIED	BESTUURLIJKE SAMENWERKING EN STRATEGIE
Verbinden Brainportagenda - Brainport Actieagenda inzetten voor gemeentelijke programma's. - Meerjaren financiering Brainport Development 2021-2025.	Verbinden economische centra - Belangen in programma's borgen. - Samenwerking met bedrijven, onderwijs- en kennisinstellingen. - Gezamenlijk beeld t.b.v. lobby bij provincie en Rijk.	Afstemming, draagvlak en lobby - Afgestemde agenda's. - Optimale behartiging van de belangen van gemeenten en stakeholders. - Kennisdeling.	Streefbeeld - Besluitvorming Streefbeeld. - Bestendigen Status NOVI-gebied in definitieve NOVI. - Gebiedsgerichte agenda/programmatische aanpak. - Lobby NOVI, intensieve dierhouderij en mestdossier.	Samenwerking en werkprogramma - Organiseren samenwerking processen. - Versterken van de samenwerking. - Communicatie (website, netwerkbijeenkomsten, e.d.)
Bevorderen kennis & innovatie - Financieren van innovatieve samenwerkingsprojecten (Stimuleringsfonds).	Bereikbaarheid in de regio - Bereikbaarheidsagenda uitvoeren en inspelen op ontwikkelingen. - Deelnemen in Smartwayz. - Regionaal uitvoeringsprogramma. - Inzet van OV-concessie.	Regionale Energiestrategie - RES tot besluitvorming brengen. - Uitvoering geven aan Rijksmiddelen t.b.v. RES. - Communicatieaanpak.	Stedelijke-landelijke verbinding - Versterken van functionele en ruimtelijke relaties tussen stedelijk en landelijk gebied: - regiobod voor provinciaal groenfonds.	Gemeenteraden in positie - Metropoolconferenties. - Raadstafel21.
Versterken basiseconomie - Investeringsklimaat realiseren. - Verkennen ontwikkelingen, zoals Integrale Centrum-ontwikkeling.	Toekomstig Mobiliteitssysteem - Gezamenlijk beeld op regionaal mobiliteitssysteem doorontwikkelen.	Innovatie en uitvoering - Samenwerking met Taskforce Energietransitie. - Uitwerken kansrijke concepten langs snelweg en (A58/A67/A2). Positioneren als innoverende samenwerking energietransitie.	Ruimtelijk ecologische kwaliteit - Verbinden van Gogh Nationaal park, Natuurpark de Kempen, de Groote Heide en De Peelvenen. - Kansen die Europa biedt inzichtelijk maken.	Bestuurlijke uitvoering DB en AB - Aanpassing Gemeenschappelijke Regeling
			Economische structuur - Verkennen nieuwe economische structuur (Leisure, energie, kringloop landbouw, startups maakindustrie).	Regionale positionering en strategie - Novi, omgevingsagenda Zuid NL - Inbreng op de bovenregionale tafels (ontwikkeldag provincie, waterschap). - Strategische positie voor de langere termijn. - Actief aansluiten programma's Europa, rijk, provincie.

1.2 RAAKVLAKKEN TUSSEN DE THEMA'S

De samenwerking in de Metropoolregio gaat over 4 thema's. Het is belangrijk om in samenhang te werken. Daarom kijken we naar de verbindingen tussen de thema's. In de onderstaande tabel zijn de verbindingen weergegeven.

	ECONOMIE	MOBILITEIT	ENERGIETRANSITIE	TRANSITIE LANDELIJK GEBIED
Economie		- Stimuleringsfonds. - Brainport Nationale Actieagenda. - Onze economie heeft een uitstekende bereikbaarheid nodig. De Brainport Nationale Actieagenda en het Stimuleringsfonds helpen hierbij.	- Inzet Stimuleringsfonds. - Nieuwe economische structuur - De economie gaat profiteren van nieuwe economische mogelijkheden door de energietransitie. De Brainport Nationale Actieagenda helpt daarbij - We werken hierbij samen met de regionale 'Taskforce energietransitie'.	- Stimuleringsfonds - Nieuwe economische structuur - De economische kracht van het landelijk gebied verandert onder invloed van de verandering in landbouw, klimaat en energievoorziening. Het stimuleringsfonds wordt gebruikt om gewenste ontwikkelingen te ondersteunen.
Mobiliteit	- Bereikbaarheid van toplocaties heeft prioriteit omdat investeringen daarvoor het meeste opleveren voor de regio.		- RES in mobiliteit. - Mobiliteit gaat veranderen onder invloed van de energietransitie. In onze toekomstige mobiliteitsstelsel gaan we hier rekening mee houden.	- Bereikbaarheid landelijk (uitloop) gebied. - Verkeer tussen stad en landelijk gebied vraagt om goede verbindingen. Dat geldt voor woonwerkverkeer, recreatief verkeer en bereikbaarheid van voorzieningen.
Energie-transitie	- Identificeren en verbinden van kansen voor economie. - Initiatieven uit Taskforce Energietransitie verbinden met Brainport.	- Naar verwachting zal elke regio, als equivalent van de RES, een regionaal mobiliteitsplan moeten opstellen. - Uitwerking kansrijke concepten op en langs (snel)wegen, zoals de A58, A67 en A2.		- Doel van de RES is een zorgvuldige ruimtelijke inpassing van hernieuwbare energieopwekking, met maatschappelijke betrokkenheid. Het opwekken van energie biedt ook nieuwe verdienmodellen. Hiermee de ruimtelijke kwaliteit borgen en te vergroten.
Transitie Landelijk Gebied	- Versterken economische structuur landelijk gebied als onderdeel van de totale structuur van Brainport.	- Bereikbaarheid van het landelijk gebied is belangrijk voor recreatie en bedrijfsleven.	- We zorgen voor afstemming en verbinding tussen de te doorlopen sporen voor de verschillende ruimteclaims. Specifiek ook tussen het spoor van de RES en het spoor van het Streefbeeld voor het landelijk gebied.	

2 | HOE DOEN WE HET?

Samen sterk, samen verantwoordelijk

Onze ambities vragen om krachtig handelen. Ieder brengt zijn kwaliteiten in en er is een gezamenlijk eigenaarschap voor zowel de problemen als de successen van elk van de 21 gemeenten.

Samenwerking is, anders gezegd, altijd vrijwillig maar nooit vrijblijvend - en altijd hard werken. Het is belangrijk dat we als gemeenten goed in positie komen en eigenaarschap tonen op de regionale opgaven.

De inzet wordt zichtbaar door per thema actief deel te nemen in de portefeuillehoudersoverleggen en bestuurlijke stuurgroepen, door ambtelijke capaciteit te organiseren en door de raden vroegtijdig te betrekken bij de opgaven en de richting die gekozen gaat worden. De besluitvorming vindt altijd plaats in de raden.

Samenwerken is samen werken

In een samenwerking is het van belang dat ieder vanuit zijn rol de maximale inspanning levert. Daarover hebben we in ons akkoord afspraken gemaakt. De inhoud op de thema's komt vanuit ons als 21 gemeenten en voor het samenwerkingsproces hebben we een gezamenlijke regionale organisatie met procesmanagers beschikbaar. Deze organisatie werkt samen met de gemeentelijke ambtelijke organisaties, als één organisatie, aan de bestuurlijke realisatie van het samenwerkingsakkoord. Voor de realisatie van het werkprogramma 2020 leveren we als 21 gemeenten en Metropoolregio gezamenlijk capaciteit. Daarnaast stellen we werkbudget beschikbaar. In dit werkprogramma hebben we eerst de inhoud opgeschreven en in hoofdstuk 3 en 5 is aangegeven wat de benodigde capaciteit is die we als gemeenten en organisatie Metropoolregio Eindhoven daarvoor gezamenlijk inzetten om in 2020 de juiste stappen te zetten voor de realisatie van ons Samenwerkingsakkoord. Dit zodat we in 2022 met trots terug kunnen kijken naar wat er is gerealiseerd.

Gemeenten

De gemeentelijke inzet is voornamelijk gefocust op de inhoudelijke inbreng in het werkprogramma en de opgaven. De gemeentelijke inzet is essentieel voor het realiseren van de uitvoering van het werkprogramma en richt zich op:

- Het mede vorm en inhoud geven aan de regionale opgave, het schrijven van adviezen en voorstellen.

- Delen van kennis, ervaring en netwerk en dit alles actief inbrengen in de diverse overleggen.
- Regionale opgaven verbinden met de eigen lokale opgaven en agenda's.
- Het organiseren van het bestuurlijk proces in de eigen gemeente en subregio.
- Mede zorgdragen voor een soepel verloop van de processen door de eigen gemeente goed aangehaakt te houden.
- De inhoud van de eigen gemeente actief inbrengen.
- Het leiden van projecten voor deelonderwerpen.

Metropoolorganisatie

De ondersteuning vanuit de organisatie Metropoolregio richt zich op het organiseren van de strategische processen om te komen tot een gemeenschappelijke en gedragen besluitvorming over kaders en aanpak van de regionale opgaven van de 21 gemeenten, de integraliteit tussen de thema's en het bewaken daarvan. De ondersteuningsorganisatie Metropoolregio is adaptief en in staat nieuwe ontwikkelingen te initiëren en daarop in te kunnen spelen. De basisorganisatie richt zich op:

- Het organiseren en coördineren van de portefeuillehoudersoverleggen, de bestuurlijke koplopersgroepen, ambtelijke overleggen, het dagelijks bestuur, het algemeen bestuur en de Raadstafel21.
- Het ontwerpen, organiseren en aansturen van de regionale samenwerkingsprocessen. Het daarbij betrekken van de belangrijke externe stakeholders en het borgen van hun input.
- Zorgdragen dat het proces succesvol verloopt door het realiseren van actieve inzet van de deelnemers, kennisdeling tussen alle deelnemers, inzicht in de diverse belangen en daarop handelen via zorgvuldige besluitvormingsprocedures.
- Het aanjagen en doorontwikkelen van de samenwerking van de 21 gemeenten.
- Het uitwerken en bewaken van de regionale visie/strategie en bestuurlijke positionering.
- Het signaleren, verkennen en agenderen van ontwikkelingen voor de regio en deze vertalen naar kansen voor de regio.

3 | INZET OP NIVEAU THEMA'S

THEMA (OPGAVEN)	TOTAAL	GEMEENTEN	METROPOOLREGIO	ADDITIONEEL	EXTERNE INZET
Economie	5,7	2	3,7		
Verbinden Brainportagenda					
Bevorderen kennis en innovatie					
Versterken basiseconomie					
Mobiliteit	9,2	6,8	2,4		
Verbinding Brainport met economische centra					
Bereikbaarheid in de regio					
Toekomstig mobiliteitssysteem					
Energietransitie	9,6	6,6	3,0	1,0 communicatie 0,6 ondersteuning en administratie rijksbijdrage RES	5,1
RES					
Stimuleren en versnellen					
Initiatieven t.b.v. energietransitie					
Transitie Landelijk Gebied	5,7	2,6	3,1		
Streefbeeld					
Versterken Ruimtelijk-ecologische kwaliteit					
Verbeteren economische structuur landelijk gebied					
Verbinden stedelijk en landelijk gebied					
Bestuurlijke samenwerking	3,3	0,8	2,5	0,8 Gulbergen	
Bestuurlijke samenwerking					
Werkprogramma en bestuurlijke uitvoering					
Gemeenteraden in positie					
Bestuurlijke uitvoering (DB en AB)					
Strategie en positionering					
Communicatie en informatievoorzieningen relatiebeheer					
Financiën en ondersteuning overhead	5,6		5,6		
Gulbergen					
Totaal Werkprogramma 2020	39,1	18,8	20,3	2,4	5,1
Ondersteuning RHCE	-1,4		-1,4		
Totaal Organisatie Metropoolregio	37,7	18,8	18,9	2,4	5,1

4 | INZET REGIONALE OPGAVEN

ECONOMIE

4.1 ECONOMIE

De economie van Brainport is de groeimotor van Nederland. Als een van de drie Nederlandse mainports hebben we een vooraanstaande positie als hightech regio van wereldformaat verworven. Ook in 2020 zal deze ontwikkeling verder vorm gaan krijgen. Onze prioriteiten voor de regio liggen in de komende periode op het verstevigen van ons regionaal vestigingsklimaat. Welvaart koppelen aan welzijn zal hierbij aandacht krijgen, onder meer via investeringen door Brainport en de gemeenten in voorzieningen en het creëren van een prettig leefklimaat. Daarnaast zal onze economische groei in hoge mate afhankelijk zijn van het ontwikkelen, behouden en aantrekken van talent. Tenslotte blijven we investeren in innovatie, nieuwe businessmodellen en sleuteltechnologieën, waarmee we ook een bijdrage leveren aan maatschappelijke uitdagingen.

Als we als regio willen blijven excelleren, moeten we werken aan de verdere versteviging van dit ecosysteem. Als gemeenten hebben we hierin een belangrijke rol. Wij vormen de overheidsinbreng in de triple helix en 'borgen' als zodanig deze samenwerking. Om het vestigingsklimaat te versterken, moeten we gezamenlijk investeren in kennis, infrastructuur en een aantrekkelijke werk- en leefomgeving. Onze economische samenwerking is erop gericht om deze bijdrage binnen Brainport te leveren.

Dit doen we zowel via een financiële als een inhoudelijke bijdrage aan Brainport. In 2020 nemen we een besluit hierover voor de komende meerjarenfinanciering 2021-2025. Via het portefeuillehoudersoverleg economie wordt onze gemeentelijke inbreng bijeengebracht en gecoördineerd.

Met het Stimuleringsfonds hebben we een strategisch instrument om rechtstreeks innovatie en economische ontwikkeling aan te jagen. We werken aan een continue

doorontwikkeling van het Stimuleringsfonds waardoor onze regionale middelen optimaal worden ingezet voor de versterking van de economische structuur in onze 21 gemeenten. We zijn hierbij alert op aanvragen die innovatie stimuleren op de andere thema's in de Metropoolregio (Mobiliteit, Energietransitie en Transitie Landelijk Gebied).

Tenslotte hebben we ook oog voor brede economische kansen die een stevige bijdrage kunnen leveren aan een solide en duurzame economische structuur in onze regio. We zoeken naar verbreding van onze economische basis. Daarom signaleren en verkennen we ook in 2020 mogelijk opkomende economische kansen en opgaven en komen met voorstellen hoe deze in ons regionaal samenwerkingslandschap op te pakken. We doen dat – waar relevant – nadrukkelijk in verbinding met de overige MRE-portefeuillehoudersoverleggen, om zo werk met werk te maken.

Opgaven

We hebben de volgende concrete hoofdpogaven:

1. Verbinden van gemeentelijke en subregionale economische agenda's met de Brainportagenda;
2. Bevorderen van kennis & innovatie;
3. Versterken van de basiseconomie; het signaleren en verkennen van mogelijke opkomende kansen en opgaven en het doen van voorstellen hoe deze op te pakken.

Namens het portefeuillehoudersoverleg Economie, Stijn Steenbakkers (voorzitter).

Organisatie van de samenwerking Economie

In het portefeuillehoudersoverleg economie worden de agenda, plannen en acties voor het thema economie besproken en vastgesteld. Ook is een regionaal ambtelijk overleg ingericht waarin de agenda voor het thema economie wordt besproken en afspraken worden gemaakt voor uitwerking in de gemeentes en op subregionaal niveau. Zowel het poho als het regionaal ambtelijk overleg economie heeft 4 keer per jaar een overleg. De aansturing van het werkprogramma vindt plaats door de bestuurlijk trekkers Stijn Steenbakkers (Eindhoven) en Daan de Kort (Veldhoven).

Stijn Steenbakkers
Voorzitter

Daan de Kort
Vice-voorzitter

Verbinden van gemeentelijke en subregionale economische agenda's met de Brainportagenda

WAT WILLEN WE BEREIKEN?	DIT DOEN WE MET:	WAT DOEN WE HIERVOOR?
■ Versteving van het innovatieve ecosysteem als totale regio door de Brainport Actieagenda in te zetten als aanjager om binnen gemeentelijke economische agenda's acties op te pakken. ■ Een blijvende faciliterende structuur (Brainport) voor de uitvoering van de Brainportagenda door meerjarenfinanciering Brainport Development 2021-2025.	<i>Brainport Development</i> ■ Projectteam Brainport Actieagenda	<i>Gemeenten</i> ■ Leveren input voor het werkprogramma jaarplan Brainport 2021. ■ Pakken de afgesproken acties vanuit de Brainport Actieagenda op en koppelen terug over de voortgang in ambtelijk overleg en poho economie. ■ Organiseren van afstemming en bestuurlijk proces in de eigen organisatie. <i>Metropoolregio Eindhoven</i> ■ Verbinden, afstemmen en ophalen input bij gemeenten en vertalen van de Brainport Nationale Actieagenda naar kansen en acties voor de gemeenten. ■ Ophalen van input bij de 21 gemeenten voor het Jaarplan Brainport 2021 en verwerken tot gecoördineerde en afgestemde inbreng vanuit de gemeenten. ■ Organiseren van de jaarlijkse subsidiebeschikking aan Brainport Development. ■ Begeleiden en organiseren van het proces van de 21 gemeenten om te komen tot een nieuwe meerjarenfinanciering Brainport Development 2021-2025.

Resultaten

- Brainport Nationale Actieagenda is ingezet voor concrete projecten en ontwikkelingen bij de 21 gemeenten.
- Gecoördineerde en afgestemde inbreng vanuit de 21 gemeenten in het jaarplan van Brainport.
- Subsidieverleningsbeschikking aan Brainport Development.
- Door 21 gemeenten goedgekeurde meerjarenfinanciering Brainport Development 2021-2025.

Richtinggevende documenten

Samenwerkingsakkoord 2019-2022, Brainport Nationale Actieagenda, (Meer)jarenplan Brainport Development, subregionale economische agenda's.

Organisatie van de samenwerking

Afstemming over de Brainport Nationale Actieagenda vindt plaats in het projectteam Brainport Actieagenda. Afstemming over te nemen acties vanuit de Brainport Nationale Actieagenda in de subregio's vindt plaats via ambtelijk coördinatoren en via het ambtelijk overleg economie. Afstemming over de andere Brainport gerelateerde activiteiten vindt plaats via het ambtelijk overleg economie en poho economie.

Bevorderen van kennis en innovatie

WAT WILLEN WE BEREIKEN?	DIT DOEN WE MET:	WAT DOEN WE HIERVOOR?
■ Versterking van brede economische ontwikkeling in de regio door het financieren van relevante, innovatieve samenwerkingsprojecten (Stimuleringsfonds).	■ Provincie Noord-Brabant	<i>Gemeenten</i> ■ Verbinden en inzet subregio/gemeenten op het fonds. ■ Gemeenten stimuleren actief hun netwerk om relevante projecten in te dienen. <i>Metropoolregio Eindhoven</i> ■ Uitvoeren van de stimuleringsregeling en organiseren twee tenders per jaar. ■ Verbinden projecten met andere netwerken (Brainport, BOM, KOP/IPK, Innovatiehuis De Peel, Huis van de Brabantse Kempen) om slagingskansen te vergroten. ■ Blijvend monitoren en doorontwikkelen van het Stimuleringsfonds: afstemming en advisering hierover in het Poho. ■ Uitdragen van (de resultaten) van het fonds en meer bekendheid geven aan het fonds. ■ Voeren van de projectadministratie en financiële administratie.

Resultaten

- Stimuleringsfonds: twee tenders per jaar.
- Organiseren van het proces van monitoring en doorontwikkeling van het fonds.

Richtinggevende documenten

Samenwerkingsakkoord 2019-2022.
Verordening Stimuleringsfonds.

Organisatie van de samenwerking

Een tripartiet samengestelde Adviesgroep beoordeelt de subsidieaanvragen op basis van de subsidieverordening en beleidsregel Stimuleringsfonds en brengt advies uit aan het Dagelijks Bestuur, dat formeel een besluit neemt. Het portefeuillehoudersoverleg wordt periodiek geïnformeerd over de resultaten van het Stimuleringsfonds en adviseert het Dagelijks Bestuur over de strategische koers van het fonds.

WAT WILLEN WE BEREIKEN?	DIT DOEN WE MET:	WAT DOEN WE HIERVOOR?
■ Verbreding van de economische basis van onze regio, versterkend aan de regionale Brainport Agenda. ■ In het belang van het versterken hiervan inzetten op projecten die versnelling aanbrengen in de basiseconomie.	■ Kamer van Koophandel ■ VNO/NCW ■ Brainport ■ Subregionale overleggen ■ De provincie ■ Fontys	<i>Gemeenten</i> ■ Benoemen thema's/initiatieven door gemeenten die t.b.v. versterken basiseconomie gezamenlijk opgepakt moeten worden. <i>Metropoolregio</i> ■ In intensieve samenwerking met de deelnemende gemeenten signaleren van economische kansen en opgaven en het verkennen van de daadwerkelijke potentie en/of oplossingrichting daarvan. Hieraan wordt een voorstel gekoppeld aan de deelnemende gemeenten of en hoe dit vervolgens op te pakken (wel/niet in Metropoolregio-verband)

Resultaten

Integrale Centrumontwikkeling (loopt door vanuit 2019)

- Integrale Centrumontwikkeling: Verkennen van problematiek en de oplossingsrichtingen.
- Organiseren kennisuitwisseling en netwerk, o.a. door een leergang centrumontwikkeling, om in te spelen op de kennisbehoefte van gemeentes.

Brede Basiseconomie

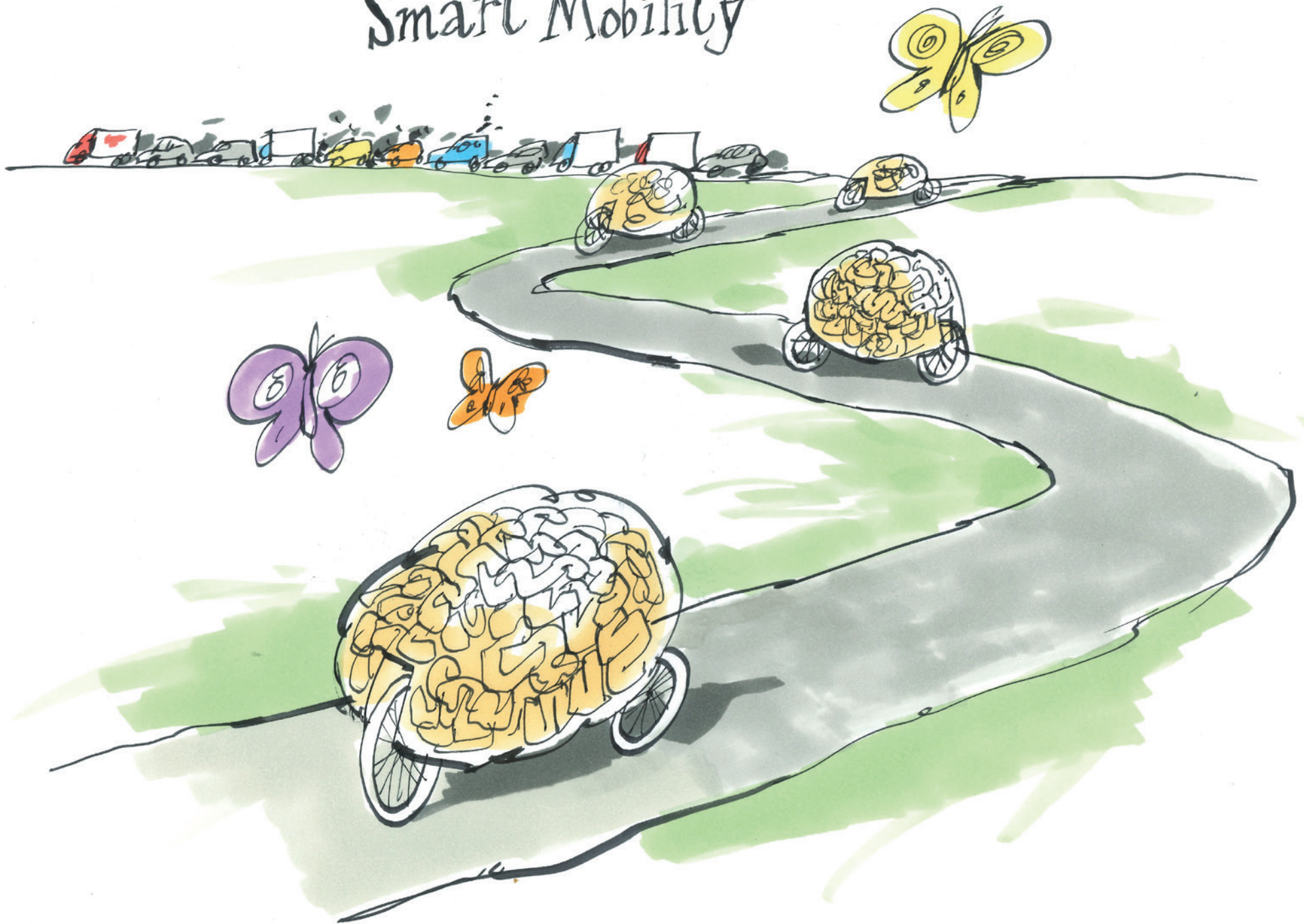
- In relatie tot de opgave van de andere thema's verkenning van nieuwe kansen die leiden tot een structuurversterkende aanpak die op de schaal van de 21 verder wordt opgepakt.

Richtinggevende documenten

Organisatie van de samenwerking

In afstemming met de poho's mobiliteit, energie-transitie en transitie landelijk gebied inventariseert het poho economie de in 2020 te verkennen kansen en opgaven. Onder bestuurlijke sturing van het poho worden deze vervolgens verkend. Iedere verkenning eindigt met (1) een voorstel over de relevantie en kansrijkheid met betrekking tot verbreding van de economische structuur van onze regio en (2) een voorstel hoe en door wie dit in ons regionaal samenwerkingslandschap op te pakken.

Smart Mobility

4.2 MOBILITEIT

Onze regio blijft economisch groeien en daarmee neemt de druk toe op het mobiliteitssysteem. Een goede bereikbaarheid is een cruciale randvoorwaarde voor economische bedrijvigheid in onze regio en voor het dagelijks leven van onze inwoners en bezoekers. Onze ambitie is het verbeteren en slimmer gebruiken van de mobiliteitsnetwerken. Tegelijkertijd pakken we de negatieve effecten van mobiliteit aan, zoals geluidsoverlast, energieverbruik, luchtverontreiniging, ongevallen, ruimtebeslag en files.

Onze regio moet ook (inter)nationaal bereikbaar zijn. De regio moet op een snelle en betrouwbare manier verbonden zijn met (inter)nationale economische centra, waardoor onze economie kan blijven groeien.

Voorbeelden zijn de economische toplocaties, campusen (HTCE, TU/e, De Run, BIC, ACH, StrijpS), centra van Eindhoven, Helmond en Veldhoven en andere publiek trekkende locaties (onderwijsinstellingen, ziekenhuizen, sport en vrije tijd). Ook de recreatieve bereikbaarheid van het landelijk gebied vanuit de stad is een aandachtspunt. Het werken aan bereikbaarheid van economische belangrijke locaties vraagt om een goede samenhang tussen de thema's Mobiliteit, Economie en Transitie Landelijk Gebied.

Uitgangspunt is co-modaal reizen in de regio, waarbij de reiziger (en niet het vervoermiddel) centraal staat. We willen de bereikbaarheid in de regio verbeteren met een slimme inzet van meerdere vervoersmodaliteiten en aandacht voor leefbaarheid, verkeersveiligheid en duurzaamheid. De reiziger kan kiezen om te reizen op de manier die het beste past, daarbij rekening houdend met het tijdstip, de beschikbare (combinatie van) vervoermiddelen, de route, maar ook de effecten op de omgeving. Hiervoor worden de verschillende mobiliteitsnetwerken geoptimaliseerd én wordt uitwisseling tussen netwerken mogelijk. Voor co-modaliteit moeten veel partijen bij elkaar gebracht worden en goed samenwerken.

Hiermee werkt de regio aan een toekomstgericht en duurzaam mobiliteitssysteem.

De regionale samenwerking richt haar blik op de toekomst om in te kunnen springen op kansen die zich voordoen. We werken aan een toekomstgericht en duurzaam mobiliteitssysteem van de regio. De prioritaire thema's hierbij zijn:

- Fiets
- Netwerk autoverkeer op orde (techniek én infrastructuur)
- Ondersteuning co-modaliteit
- Duurzaamheid/energietransitie
- Financiering uitvoeringsprogramma bereikbaarheidsagenda.

Verkeersveiligheid wordt meegenomen in alle thema's.

In het klimaatakkoord is een van de thema's mobiliteit. In de loop van 2019 besluit de Rijksoverheid hoe dit thema verder uitgewerkt en opgepakt moet worden. Mogelijk moet de regio hiervoor een Regionale energie-strategie mobiliteit opstellen, hierbij ligt dan een directe link met het thema Energietransitie. Zodra hier meer duidelijkheid over is, gaat het portefeuillehoudersoverleg hiermee aan de slag.

We hebben de volgende concrete hoofdpunten:

1. Verbinding Brainport met economische hoofdcentra.
2. Verbeteren bereikbaarheid en leefbaarheid in de regio, samen, slim en co-modaal.
3. Mobiliteit: Doorontwikkelen van het regionaal mobiliteitssysteem.

Namens het portefeuillehoudersoverleg Mobiliteit, Antoinette Maas (voorzitter).

Organisatie van de samenwerking Mobiliteit

Voorzitter van het portefeuillehoudersoverleg Mobiliteit is Antoinette Maas, (Helmond). Vicevoorzitter is Mathijs Kuijken (Bergeijk). SmartwayZ.NL, Bereikbaarheidsagenda Zuidoost Brabant, Stichting Brainport, BrabantStad, BO MIRT en de Ontwikkelstag worden ingezet om onze doelen te bereiken. Binnen deze overlegstructuren worden agenda's, programma's en plannen gemaakt die bijdragen aan de regionale ambitie. De Metropoolregio Eindhoven, gemeenten en vertegenwoordigers van de regio zijn actief in deze overlegstructuren.

Antoinette Maas
Voorzitter

Mathijs Kuijken
Vice-voorzitter

Verbinding Brainport met economische centra (nationaal en internationaal)

WAT WILLEN WE BEREIKEN?	DIT DOEN WE MET:	WAT DOEN WE HIERVOOR?
■ Belangen van de hele regio worden op het gebied van Mobiliteit door de wethouders zo goed mogelijk ingebracht bij projecten en programma's die een bijdrage kunnen leveren aan het realiseren van onze ambitie. ■ Samen met bedrijven, onderwijs- en kennisinstellingen en andere organisaties onze regionale ambitie op het gebied van Mobiliteit realiseren. ■ Sterke regionale betrokkenheid van de 21 deelnemende gemeenten.	■ BrabantStad ■ Provincie ■ Brainport Development ■ Onderwijsinstellingen	<i>Gemeenten</i> ■ Brengen regionaal standpunt in bij overleggen/programma's/projecten die bijdragen aan de regionale ambitie. Adviseren eigen bestuurder. ■ Deelnemen aan ambtelijke werkgroep en advisering aan eigen wethouder. <i>Metropoolregio Eindhoven</i> ■ Organiseren van afgestemde inbreng van betrokken partijen. ■ Zorgdragen voor 1 gezamenlijk beeld waardoor, gemeenten en regionale partners in Brainport regio worden gestimuleerd om actieve lobby te organiseren bij provincie en Rijk voor de regio. <i>Programmateam Bereikbaarheidsagenda Zuidoost Brabant</i> ■ Vertegenwoordigen van de regio bij het programma SmartwayZ.NL. ■ Ondersteunen van de bestuurders die zitting hebben in de programmaraad van SmartwayZ.NL.

Resultaten

- Eén gezamenlijk beeld m.b.t (internationale) bereikbaarheid.
- Eén gezamenlijke lobby. Regionale aandachtspunten en standpunt zijn bepaald en ingebracht in extern overleg.
- Gelijk kennisniveau van de betrokken partijen via het portefeuillehoudersoverleg.

Richtinggevende documenten

Samenwerkingsakkoord 2019-2022, Bereikbaarheidsagenda Brainport Duurzaam Slim Verbonden.

Organisatie van de samenwerking

In de programmaraad van SmartWayZ.NI zit Antoinette Maas namens de Metropoolregio Eindhoven en Monique List namens de gemeente Eindhoven. In het bestuurlijk overleg van BrabantStad zitten Antoinette Maas (Helmond) en Monique List (Eindhoven).

Verbeteren bereikbaarheid en leefbaarheid in de regio, samen, slim en co-modaal

WAT WILLEN WE BEREIKEN?	DIT DOEN WE MET:	WAT DOEN WE HIERVOOR?
■ Betere bereikbaarheid in de regio. ■ De Bereikbaarheidsagenda Zuidoost-Brabant 2017-2030 blijft inspelen op ontwikkelingen. ■ Optimale benutting van de financieringsstromen vanuit Rijk en provincie voor het regionale mobiliteitssysteem. ■ Optimale inzet van de OV-concessie Zuidoost Brabant voor de bereikbaarheid van de Metropoolregio Eindhoven.	■ BrabantStad gemeenten ■ Provincie ■ Brainport Development ■ Onderwijsinstellingen	<i>Gemeenten</i> ■ Zorgen voor vakinhoudelijke inbreng. ■ Ophalen informatie. ■ Afstemmen en organiseren bestuurlijk proces eigen gemeente. ■ Vakinhoudelijke inbreng in RUP en thema werkgroepen. ■ Brengen regionaal standpunt in, bij overleggen/programma's/projecten die bijdragen aan de regionale ambitie. Adviseren eigen bestuurder. ■ Zetten de OV-concessie optimaal in voor de bereikbaarheid van de regio, door business cases aan te leveren. ■ Leveren inhoudelijke inbreng in het regionaal verkeerskundig team (RVT). ■ Voeren actief lobby op projecten van regionaal belang. ■ Vakinhoudelijke inbreng in RUP en thema werkgroepen. ■ Brengen regionaal standpunt in, bij overleggen/programma's/projecten die bijdragen aan de regionale ambitie. Adviseren eigen bestuurder. ■ Zetten de OV-concessie optimaal in voor de bereikbaarheid van de regio, door business cases aan te leveren. ■ Leveren inhoudelijke inbreng in het regionaal verkeerskundig team (RVT). ■ Voeren actief lobby op projecten van regionaal belang. <i>SmartwayZ.NL</i> ■ Afronden probleemanalyse Randweg A2 met concrete voorstellen. ■ Realiseren van het no-regret pakket op de A2 Eindhoven-Weert en blijven lobbyen voor verbreding van dit snelwegdeel.

Metropoolregio Eindhoven

- Organiseren proces om subsidie (RUP) te kunnen ontvangen van de provincie.
- Ontwerpen, organiseren proces voor gezamenlijke inzet verkeersveiligheid.
- Inbrengen resultaten programmteam bereikbaarheidsagenda in de bestuurlijke overleggen.
- Signaleren van kansen voor benutten van financieringsstromen vanuit het Rijk.
- Stimuleren van actieve lobby door BrabantStad (gemeenten en regionale partners) bij provincie en Rijk.
- Deelnemen aan Tactisch ontwikkelteam van de OV-concessie en organiseren van de input vanuit de 21 gemeenten (vanuit de GGA-coördinator).

Programmateam Bereikbaarheidsagenda Zuidoost Brabant

- Voeden van de landingsplaats Brainport Smart Mobility door het portefeuillehoudersoverleg met problemen en opgaven waarvoor een innovatieve oplossing mogelijk is (probleem zoekt innovatieve oplossing). Omgekeerd zoekt de landingsplaats Brainport Smart Mobility bij het portefeuillehoudersoverleg naar problemen die passen bij nieuwe oplossingen (innovatieve oplossing zoekt probleem voor implementatie of development).
- Monitoren, rapporteren en actualiseren uitvoering van het Projectenboek.
- Bewaken van de voortgang en de adaptiviteit van de bereikbaarheidsagenda.
- Zorgen voor een inventief en betrouwbaar mobiliteitssysteem met bijbehorende opgaven en projecten.
- Voeren van actieve lobby voor de financiering.

Resultaten

Regionaal Uitvoeringsprogramma (RUP)

- Vastgesteld RUP 2021 of vergelijkbaar product.
- Uitvoeringsprogramma 2021 Verkeersveiligheid.
- Vastgesteld regionaal stappenplan en spelregels RUP 2021 of vergelijkbaar product om in aanmerking te kunnen komen voor provinciale subsidie voor verkeer en vervoer.

Openbaar Vervoer

Monitoring OV-concessie Zuidoost-Brabant (2017-2026). De resultaten van de monitoring OV-concessie en de business cases worden in mei 2020 besproken.

Bereikbaarheid

- De afstemming over wegwerkzaamheden t.b.v. beperking hinder voor de reiziger bij wegwerkzaamheden en evenementen.
- Afspraken met de provincie over projecten en programma's die de ambitie van de regio verwezenlijken.

Bereikbaarheidsakkoord

- Verbreding van SmartwayZ.NL met onze totale Bereikbaarheidsagenda of een gelijkwaardige erkenning vanuit de provincie op het belang van alle hierin opgenomen maatregelen.
- Actuele bereikbaarheidsagenda.
- Goedkeuring van de subsidieaanvragen van de Bereikbaarheidsagenda.

Richtinggevende documenten

Samenwerkingsakkoord 2019-2022, Bereikbaarheidsagenda Brainport Duurzaam Slim Verbonden.

Organisatie van de samenwerking

Stuurgroep Bereikbaarheidsagenda bestaat uit Antoinette Maas (Helmond, voorzitter), Vacant, Tonny Meulenstein (Laarbeek), Monique List (Eindhoven), Kees Marchal (Valkenswaard) en Wim van der Linden (Bladel).

Ambassadeur verkeersveiligheid: Theo Martens (Asten). Hij vertegenwoordigt de regio bij provinciale overleggen op het gebied van verkeersveiligheid. Voorgedragen vanuit het portefeuillehoudersoverleg.

Tactisch ontwikkelteam zorgt voor optimale inzet van het busvervoer in de regio.

Het RVT zorgt voor een optimale inzet van ons mobiliteitssysteem bij evenementen en calamiteiten, waardoor de weggebruiker zo min mogelijk overlast ervaart.

Doorontwikkelen van het regionaal mobiliteitssysteem

WAT WILLEN WE BEREIKEN?	DIT DOEN WE MET:	WAT DOEN WE HIERVOOR?
■ Het gezamenlijk beeld op het regionaal mobiliteitssysteem doorontwikkelen (2030 en richting 2040). Dit in aansluiting op ruimtelijke visies vanuit de subregio's en de drie regionale thema's van de Metropoolregio Eindhoven. ■ Het realiseren van een toekomstgericht en duurzaam mobiliteits-systeem.	■ BrabantStad ■ Provincie ■ Brainport Development ■ Onderwijsinstellingen	<i>Gemeenten</i> ■ B brengen regionaal standpunt in bij overleggen/programma's/projecten die bijdragen aan de regionale ambitie. Adviseren eigen bestuurder. ■ Leveren een inhoudelijke bijdrage aan de ontwikkeling van het toekomstgericht en duurzaam mobiliteitssysteem. ■ Zorgen voor verbindingen met thema's die invloed hebben op het mobiliteitssysteem binnen hun eigen gemeenten en subregio. <i>Metropoolregio Eindhoven</i> ■ Inventariseren en delen trends en ontwikkelingen. ■ Ontwerpen en organiseren proces om te komen tot een ontwikkelplan toekomstgericht en duurzaam mobiliteitssysteem. ■ Coördineren van de mobiliteitsopgaven uit het klimaatakkoord en afstemmen met de RES van de Metropoolregio Eindhoven. ■ Zorgen voor kennisdeling over het regionaal mobiliteitssysteem <i>Programmateam Bereikbaarheidsagenda Zuidoost Brabant</i> ■ Zorgen ervoor dat projecten uit de Bereikbaarheidsagenda bijdragen aan het realiseren van het toekomstgericht en duurzaam mobiliteits-systeem. ■ Signaleren ontwikkelingen die van invloed zijn op het mobiliteits-systeem en brengen deze in bij het proces. ■ Leveren input van relevante strategische agenda's in de regio en de subregio's.

LEES VERDER >

Resultaten

Een ontwikkelplan voor toekomstgericht en duurzaam mobiliteitssysteem van de regio:

- Gezamenlijk beeld van het regionaal mobiliteits-systeem (2030 en richting 2040) doorontwikkelen.
- Verbindingen leggen met andere relevante strategische agenda's in de regio zoals Brainport Nationale Actieagenda, subregionale agenda's enz.
- Gezamenlijk perspectief op de opgave uit het klimaatakkoord en mobiliteit

Richtinggevende documenten

Samenwerkingsakkoord 2019-2022, Bereikbaarheidsagenda Brainport Duurzaam Slim Verbonden.

Organisatie van de samenwerking

Portefeuillehoudersoverleg Mobiliteit en de Stuurgroep Bereikbaarheidsagenda. Koploper mobiliteit en energietransitie: Vacant. Trekker van dit onderwerp en vertegenwoordiger bij regionale overleggen.

DAT ZIJN
POLITICI!

ZE ZULLEN
ONS ER
WEL WEER
BIJ WILLEN
BETREKKEN

Regionale
Energie
Strategie

4.3 ENERGIETRANSITIE

De komende decennia moet een overstap plaatsvinden naar een volledig schone energievoorziening. Het belang in de energietransitie is meerledig: we hebben betrouwbare energietoevoer nodig om de maatschappij draaiende te houden, én de transitie zelf biedt kansen voor bedrijven en nieuwe werkgelegenheid in de regio. We staan voor de opgave om de energietransitie met enthousiasme en de nodige spoed op te pakken: voor het klimaat, de werkgelegenheid, en voor ons vestigingsklimaat.

In Nederland is het akkoord van Parijs vertaald in het nationale Klimaatakkoord. In december 2018 is de Klimaatwet met een grote meerderheid aangenomen in de Tweede Kamer. Op basis van de Klimaatwet moet in 2050 de CO₂-uitstoot met 95% gereduceerd zijn en is het streven om in 2030 de uitstoot van CO₂ met 49% te verminderen ten opzichte van 1990. In het Klimaatakkoord wordt invulling gegeven aan de nationale doelen en afspraken.

Onderdeel van het Klimaatakkoord is de afspraak dat elke regio in Nederland een Regionale Energiestrategie (RES) opstelt. De RES is een bod van de regio aan het Rijk waarin staat hoe de regio bijdraagt aan de doelen van het nationaal Klimaatakkoord.

De RES bevat het energieverbruik en de CO₂-uitstoot van de regio, een overzicht van lopende projecten, plannen en strategische keuzes voor de korte en lange termijn. De focus ligt op energiebesparing, de opwek van duurzame elektriciteit en de warmtetransitie in de gebouwde omgeving (woningen, utiliteitsbouw (kantoren, scholen) en bedrijfspanden). In het kader van de RES spreken we tevens leidende principes af, zoals het lokaal terug laten vloeien van opbrengsten uit duurzame vormen van (grootschalige) energieopwekking. De RES is dan ook niet alleen een technische exercitie maar vooral ook een sociaal-maatschappelijke en economische. Het organiseren van draagvlak voor de energietransitie is een

gezamenlijke opgave voor de 21 gemeenten in de Metropoolregio Eindhoven. Het aanbieden van de RES als gezamenlijke regionale strategie aan het Rijk zien we als stap in de totale opgave van de energietransitie. In het Klimaatakkoord is daarnaast mobiliteit een belangrijk thema. In de loop van 2019 wordt vanuit de Rijksoverheid besloten hoe dit thema verder uitgewerkt en opgepakt moet worden. Naar verwachting zal elke regio, als equivalent van de RES, een regionaal mobiliteitsplan met bijbehorend programma en maatregelenpakket (inclusief financiering) moeten opstellen. Dit wordt opgepakt vanuit de opgave Mobiliteit binnen de Metropoolregio Eindhoven.

Wij werken met de provincie, de twee waterschappen en Enexis samen aan de RES, waarbij we alle stakeholders betrekken vanuit hun expertise. Wij hebben er voor gekozen om de RES met eigen mensen op te stellen en uit te voeren. Dit om kennis gezamenlijk op te bouwen en te delen en te borgen binnen onze Brainport-regio. Tijdens het maken van de RES werken we gelijktijdig met de verschillende partijen op lokaal, subregionaal en regionaal niveau aan de realisatie van oplossingen voor de belangrijkste opgaven. Wij kijken daarbij ook nadrukkelijk naar nieuwe verdienmodellen en kansen, zoals klimaatadaptatie en de opgaven die we gezamenlijk in Metropoolverband oppakken: transitie landelijk gebied, mobiliteit en economie. De RES biedt een kans om als regio een succesvolle en efficiënte samenwerking in de energietransitie te organiseren.

*Namens het portefeuillehoudersoverleg
Energietransitie, Frans Kuppens (voorzitter).*

Organisatie van de samenwerking Energietransitie

In het portefeuillehoudersoverleg energietransitie vindt periodiek overleg en afstemming plaats. Voorafgaand vindt een ambtelijk overleg plaats ter voorbereiding. Voorzitter van het poho is Frans Kuppens (Cranendonck); vice-voorzitters zijn Stef Luijten (Bergeijk) met het aandachtsgebied grootschalige opwek en Rik Thijs (Eindhoven) met het aandachtsgebied warmtetransitie.

Frans Kuppens
Vice-voorzitter

Rik Thijs
Vice-voorzitter

Stef Luijten
Vice-voorzitter

de Regionale Energiestrategie (RES)

WAT WILLEN WE BEREIKEN?	DIT DOEN WE MET:	WAT DOEN WE HIERVOOR?
De regio wil uiterlijk in 2050 klimaat-neutraal zijn. Als tussenstap zullen we uiterlijk in 2030 49% minder CO₂ uitstoten dan in 1990. Hiervoor nemen we zelf de regie, door het maken van een eigen strategie, die past bij onze missie en waarin we gebruik maken van onze innovatiekracht.	■ Provincie ■ 2 waterschappen ■ Enexis ■ Alle betrokken stakeholders, zoals woningcorporaties, lokale energiecoöperaties, bedrijven, kennisinstellingen, terrein-beheerders/eigenaren en maatschappelijke organisaties.	<i>Gemeenten</i> ■ Opleveren bouwstenen voor de RES via deelname aan thematische werkgroepen. ■ Deelnemen aan Programmteam RES. ■ Zorgen voor de verbinding tussen de regionale RES en lokaal beleid en uitvoering, inclusief het betrekken en aanhaken van de interne organisaties en gemeenteraden. <i>Metropoolregio Eindhoven</i> ■ Organiseren en begeleiden proces waaronder coördineren en organiseren Stuurgroep RES, Programmteam RES en inhoudelijke werkgroepen. ■ Ondersteunen van afgestemde communicatie op lokaal, regionaal en provinciaal niveau. ■ Organiseren van kennisdeling over de RES bij gemeenten. ■ Organisatie besteding landelijke middelen t.b.v. het proces van de RES (decentrale uitkering), inclusief projectadministratie, financiële administratie en verantwoording. ■ Identificeren en borgen van kansen voor energietransitie in de thema's transitie landelijk gebied, mobiliteit en economie. ■ Zorgen voor de verbinding tussen de RES en het Streefbeeld voor het landelijk gebied.

Resultaten

- Een door alle 21 gemeenten gedragen concept Regionale Energiestrategie (RES) in juni 2020¹. De RES bestaat uit de volgende onderdelen:
 - Energiebesparingsplan.
 - Plan grootschalige opwek met zoekgebieden, inclusief plan benodigde infrastructuur.
 - Regionale Structuur Warmte: overzicht warmte-aanbod en -vraag op regionale schaal.
- Ook bevat de RES een onderdeel communicatie en participatie.
- Opzet definitieve RES (RES 1.0) en opzet voor een regionaal Uitvoeringsprogramma RES. Deze worden opgesteld na doorberekening van de concept RES door het Planbureau voor de Leefomgeving. Deze RES 1.0 en Uitvoeringsprogramma moeten naar verwachting in maart 2021 worden opgeleverd aan het Rijk.

Richtinggevende documenten

Samenwerkingsakkoord 2019-2022, Klimaatakkoord, Interbestuurlijk Programma (IBP), Omgevingswet/Omgevingsvisies (landelijk, provinciaal en gemeentelijk).

Organisatie van de samenwerking

De Stuurgroep RES (kopgroep) is verantwoordelijk voor aansturing en bijsturing van het proces tot realisatie van een Regionale Energiestrategie (RES). De Stuurgroep bestaat uit Frans Kuppens (Cranendonck), Anne-Marie Spierings (provincie Noord-Brabant), Guido Schoolmeesters (Someren), Stef Luijten (Bergeijk), Rob van Otterdijk (Geldrop-Mierlo), Rik Thijs (Eindhoven), Antoinette Maas (Helmond), Martijn Tholen (Waterschap de Dommel) en Jan Peters (Enexis). De leden van de Stuurgroep RES vervullen een schakelfunctie naar de eigen subregio c.q. organisatie. Voorzitter is Frans Kuppens (Cranendonck); vice-voorzitters zijn Stef Luijten (Bergeijk) en Rik Thijs (Eindhoven).

De Stuurgroep stuurt een Programmteam RES aan, waarin dezelfde partijen ambtelijk zijn vertegenwoordigd.

In de thematische/inhoudelijke werkgroepen werken de gemeenten, provincie, Enexis, waterschappen en ODZOB samen aan de bouwstenen voor de RES. Hier worden ook de externe partners betrokken.

¹ De landelijke deadlines voor opleveren van concept RES en definitieve RES zijn gewijzigd ten opzichte van de deadlines zoals benoemd in de Startnotitie RES, die in het voorjaar van 2019 in alle raden is behandeld. Deze nieuwe deadlines volgen uit het landelijke Klimaatakkoord, dat in juni 2019 door het Kabinet is gepresenteerd.

Stimuleren en versnellen initiatieven m.b.t. Energietransitie

WAT WILLEN WE BEREIKEN?	DIT DOEN WE MET:	WAT DOEN WE HIERVOOR?
1. Stimuleren van innovatie waar- door er versnelling gebracht kan worden in het realiseren van duurzame energietransitie. Concreet zichtbaar maken van de energietransitie, door te zorgen dat 'no regret' initiatieven van de grond komen. Daarbij gebruik maken van de economi- sche kansen die de energie- transitie biedt. 2. Het positioneren van de Metropoolregio Eindhoven als innoverende samenwerking van 21 gemeenten op het gebied van energietransitie.	■ Partijen in de regio, zoals Brainport Development, kennis- instellingen (waaronder TU/e, Fontys, HAS en Design Academy), bedrijven (waar- onder Signify, Heijmans en VDL) Metalot ■ Provincie ■ Rijk	<i>Gemeenten</i> ■ Deelnemen aan bestuurlijke en ambtelijke overleggen. ■ Zorgen voor koppeling met lokale stakeholders en in verbinding brengen met de regio. ■ Samen met de lokale stakeholders ondersteunen en versnellen van initiatieven op het gebied van energietransitie. <i>Metropoolregio Eindhoven</i> ■ Procesbegeleiding om te komen tot afspraken over kaders dan wel beleidsregels. bijvoorbeeld over financiële participatie bij energie- projecten. ■ Zorgen voor afstemming van initiatieven en het verbinden van partijen die van belang zijn voor de energietransitie en passen binnen de RES. ■ Organiseren van de Taskforce Energietransitie. ■ Uitwerking kansrijke concepten op en langs (snel)wegen, zoals de A58, A67 en A2 (energiecorridor). ■ Faciliteren van EU-projectaanvragen die een bijdrage kunnen bieden aan de realisering van de RES/energietransitie of innovaties. ■ Organiseren lobbyen bij Rijk en provincie voor financiering en ruimte in wet- en regelgeving.

Resultaten

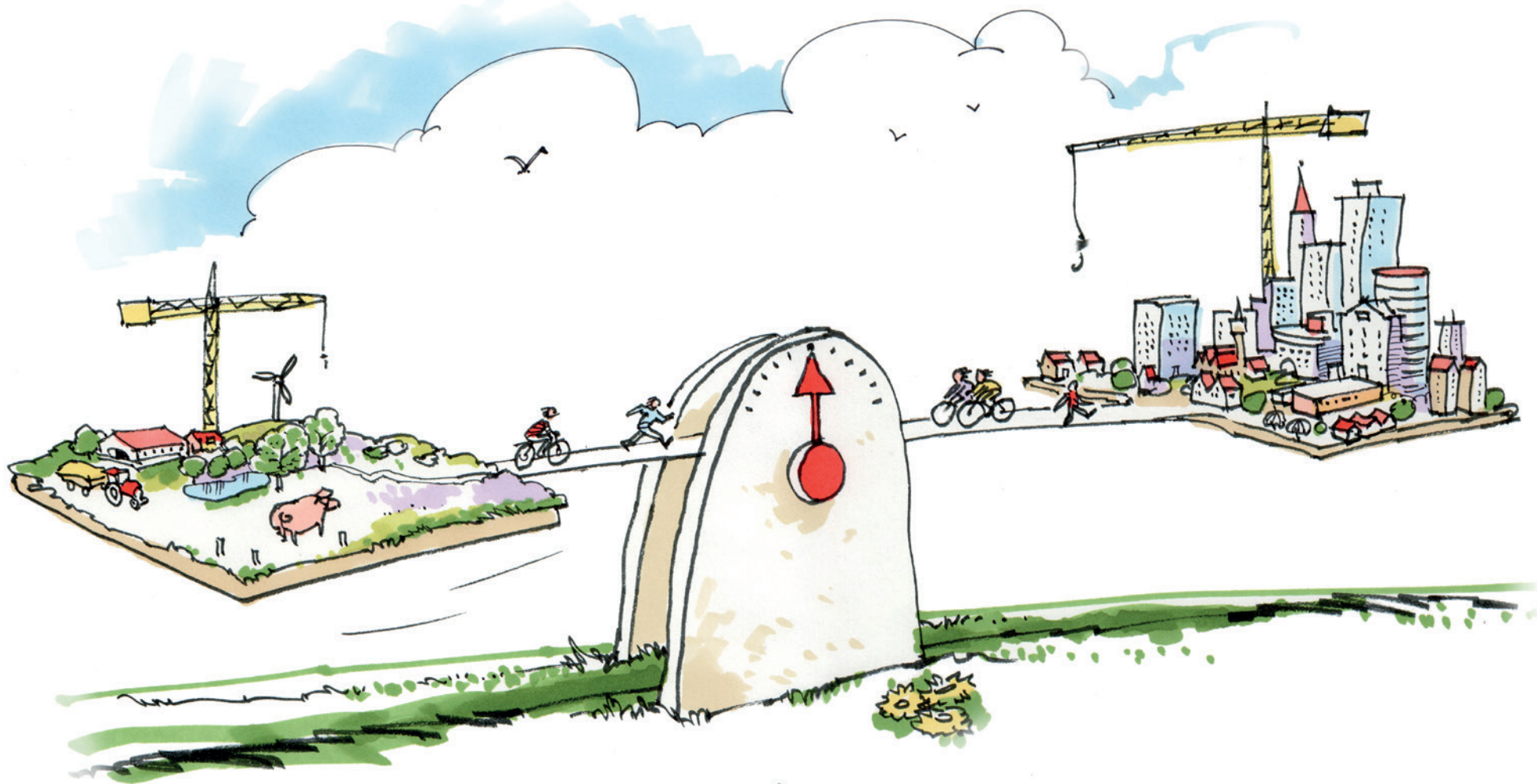
- Afspraken tussen de 21 gemeenten over kaders, bijvoorbeeld over financiële participatie bij energieprojecten (gekoppeld aan de RES).
- Kansrijke concepten zijn in samenwerking met Rijkswaterstaat uitgewerkt in concrete initiatieven bij de trajecten A58, A67 en A2.
- Taskforce Energietransitie die werkt op basis van een actie- en innovatieagenda die innovaties wil laten landen in de Metropoolregio Eindhoven.
- Initiatieven van partijen en benutten van het Stimuleringsfonds.
- Lobby voor financiering en ruimte in wet- en regelgeving.
- Realisatie initiatieven uit actie- en innovatieagenda Taskforce energietransitie door partijen uit de Taskforce, vooruitlopend op de RES, door het leggen van verbindingen met gemeenten en Brainport Development.
- Implementeren van innovaties die naar voren komen in het kader van de RES.

Richtinggevende documenten

Samenwerkingsakkoord 2019-2022, Omgevingswet/Omgevingsvisies (landelijk, provinciaal en gemeentelijk), subsidieprogramma's als Horizon 2020 en OPZuid, Brainport Nationale Actieagenda.

Organisatie van de samenwerking

In het bereiken van de CO2 reductie-opgave ligt een gezamenlijke verantwoordelijkheid en werken wij in een netwerk van partijen. Essentieel is dat naast overheden ook andere partijen/sectoren vooraan in het proces aanhaken, zoals woningcorporaties, energiecoöperaties, MKB, kennisinstellingen, terreineigenaren en natuur- en milieuorganisaties. Deze komen samen in de regionale 'Taskforce energietransitie': een groep van bedrijven en kennisinstellingen die willen zorgen voor versnelling van de energietransitie in de regio. De taskforce geeft via haar actie- en innovatieagenda ook input aan het proces om te komen tot de RES. We werken hierbij samen met triple helix partijen als TU/e, Design Academy, Fontys, Brainport en Metalot. Er is bijzondere aandacht voor innovatie en de uitrol van nieuwe technieken, waarbij gezocht wordt naar launching customers.

Balans

4.4 TRANSITIE LANDELIJK GEBIED

De Metropoolregio Eindhoven staat bekend als een economische topregio met een bijzonder hightech profiel. De regio heeft een landelijk gebied dat nauw verweven is met het stedelijk netwerk. Belangrijk is de samenhang tussen landelijk en stedelijk gebied, hightech en maakindustrie, natuur en cultuur. Door alle verschillen zijn we complementair aan elkaar en als geheel compleet.

Ons landelijk gebied is in transitie. De veranderingen in de voedselproductie, de toekomst van energievoorziening en de opvang van klimaatverandering zorgen ervoor dat het landelijk gebied ingrijpend verandert. De samenstelling en omvang van de bevolking wijzigt, er zijn sectoren in de economie die krimpen, andere sectoren groeien en vragen ruimte. De veranderingen geven kansen en bedreigingen. Deze kansen en bedreigingen zijn niet op een gemeentelijk niveau alleen aan te pakken, daarvoor moet je samenwerken. Het in 2019 op te stellen streefbeeld fungeert daarbij als een kompas. We zetten ten aanzien van de stikstofproblematiek in op verduurzaming, natuurherstel en het creëren van ontwikkelruimte in stedelijk en landelijk gebied door maatregelen zoals extern salderen. Bijzondere aandacht gaat uit naar de transitie van de intensieve veehouderij. Het kabinet zet gerichte maatregelen in om de invloed daarvan op de omgeving terug te dringen. Door middel van een lobby richting provincie en Rijk willen we bereiken dat deze maatregelen zo effectief mogelijk worden ingezet. Nieuw perspectief voor de agrarische sector is van belang voor het behoud van het landelijk gebied en uniciteit van onze regio.

Een landelijk gebied dat leefbaar, toekomstbestendig en economisch vitaal is, draagt bij aan het vestigingsklimaat in de regio. Door hieraan te werken, ondersteunen we direct de ambitie van Brainport en de Brainport Nationale Actieagenda: verdere economische groei in de regio. Dit in een regio waar het aantrekkelijk is om

te wonen, te werken en te verblijven. In het belang van de hele regio is er aandacht voor een nieuwe economische structuur en versterking van de ruimtelijke en ecologische kwaliteit van het landelijk gebied in verbinding tot de totale regio.

Ons landelijk gebied is niet geografisch strak begrensd; het gaat om het deel in de regio waar onderwerpen als agro(food), natuur, water en recreatie zich afspelen. De oplossing voor een probleem in het landelijk gebied kan liggen in het stedelijk gebied en andersom, bijvoorbeeld ruimte voor de energieopgave en het bieden van ruimte voor ontspanning in de natuur.

Centraal staat het bewaren van de balans tussen economie, ruimte (inclusief natuur) en leefbaarheid in de hele regio. De regio als geheel moet er beter van worden. Als regio, als 21 gemeenten samen, gaan we de transitie van het landelijk gebied begeleiden. De samenwerkende gemeenten gebruiken kennis en ervaring die in de regio aanwezig is en helpen bij het vinden van innovatieve oplossingen.

We gaan de regio sterker maken. We zetten in op een landelijk gebied waar het goed leven is en waar ondernemers een goede boterham kunnen verdienen. Nu en in de toekomst.

Vanuit Transitie Landelijk Gebied liggen er diverse verbanden met de andere thema's in dit Werkprogramma. Vanuit de ambitie om de economische structuur van het landelijk gebied te versterken ligt er een directe link met het thema Economie. De versterking van de ruimtelijke en ecologische kwaliteit houdt direct verband met de RES en dus het thema Energietransitie. Met de recreatieve bereikbaarheid van het landelijk gebied vanuit de stad wordt een link gelegd met het thema Mobiliteit.

Namens het portefeuillehoudersoverleg Transitie Landelijk Gebied, Anke van Extel – van Katwijk (voorzitter).

Organisatie van de samenwerking Transitie Landelijk Gebied

- Portefeuillehoudersoverleg: voorzitter is Anke van Extel – van Katwijk (Gemert-Bakel), vice-voorzitter is Marinus Biemans (Deurne).
- Koplopersgroep: voorzitter is Anke van Extel – van Katwijk (Gemert-Bakel), vice-voorzitter is Marinus Biemans (Deurne).
- Anke van Extel-van Katwijk: dossier 'lobby'
- Marinus Biemans: dossier 'Streefbeeld'
- Fons d'Haens (Bladel): dossier 'PlanMER Mestlocaties' en 'versterking ruimtelijke/ecologische kwaliteit'
- Gaby van den Waardenburg (Helmond) en Esther Langens-Brooimans (Oirschot): dossier 'Verbinding Stedelijk en Landelijk Gebied'
- Kees Marchal (Valkenswaard): het dossier 'Verbeteren economische structuur van het Landelijk Gebied'.

Anke van Extel-van Katwijk
Voorzitter

Marinus Biemans
Vice-voorzitter

WAT WILLEN WE BEREIKEN?	DIT DOEN WE MET:	WAT DOEN WE HIERVOOR?
■ Het in uitvoering nemen van een gezamenlijk en gedragen streefbeeld voor het landelijk gebied in het totaal van de Metropoolregio. ■ Zorgen dat status van NOVI-gebied voor Oost-Brabant ook in het definitieve NOVI bestendig wordt. ■ Ten aanzien van de stikstof-problematiek inzetten op verduurzaming, natuurherstel en het creëren van ontwikkelruimte in stedelijk en landelijk gebied. ■ Een gebiedsgerichte agenda voor een langjarige programma-tische aanpak voor landelijk gebied Oost-Brabant, Noord- en Midden-Limburg (NOVI-gebied). ■ Door lobby bereiken dat onze belangen worden behartigd, met betrekking tot o.a. NOVI, Streef-beeld, maatregelen intensieve dierhouderij en mestdossier.	■ BOTL (bestuurlijk overleg transitie landbouw) ■ Agrofood&Leefomgeving van de ODZOB ■ Externe (maatschappelijke) partners (Triple helix) ■ Samenwerkende partijen Regio-nale agenda landelijk gebied oost Brabant: Regio Noordoost-Brabant, Regio Noord-Limburg, Waterschap Aa en Maas, Water-schap de Dommel, Provincie Limburg, Provincie Noord-Brabant, Regio Midden-Limburg, Waterschap Limburg, Rijk (ministeries van LNV, I&W, EZK)	<i>Gemeenten - Streefbeeld</i> ■ Vaststellen Streefbeeld. ■ Gebruiken van het Streefbeeld als regionaal kompas. ■ Realiseren opgaven die uit het Streefbeeld voortkomen. ■ Stemmen het Streefbeeld af met de gemeentelijke omgevingsvisies. ■ Brengen strijdigheid van het Streefbeeld met wet- & regelgeving in beeld. <i>Gebiedsgerichte agenda Oost-Brabant</i> ■ Verbinden van gemeentelijke agenda's en programma's aan een gebiedsgericht agenda voor Oost Brabant. ■ In samenwerking met NO Brabant lobby om betrokkenheid van het Rijk op het NOVI-gebied te borgen. <i>Metropoolregio Eindhoven - Streefbeeld</i> ■ Begeleiden van het proces t.b.v. vaststelling Streefbeeld. ■ Organiseren van verwerven van draagvlak m.b.t. het Streefbeeld. ■ Bij elkaar brengen van inbreng uit de lokale en bovenlokale agenda's provincie, Rijk en waterschappen in portefeuillehoudersoverleggen en ambtelijke overleggen TLG. ■ Coördineren inbreng en verzorgen afstemming voor de inbreng van de planMER Mestlocaties. ■ Monitoren van het streefbeeld. <i>Gebiedsgerichte agenda Oost-Brabant</i> ■ Regisseren en coördineren van inbreng van de Metropoolregio (21 gemeenten en subregio's) en andere partners in de regio (Brainport) in de gebiedsgerichte agenda voor Oost-Brabant. ■ Lobbyen om de status van NOVI-gebied in het definitieve NOVI te bestendigen. ■ Beïnvloeden en waarborgen belangen Zuidoost Brabant.

Resultaten

- Vastgesteld Streefbeeld in 2020 door 21 gemeenteraden: Er is een gezamenlijk en gedragen toekomstbeeld voor het landelijk gebied in de Brainportregio.
- Lobby om kansen op nationaal en boven-regionaal niveau zijn benut en knelpunten in de realisatie van het streefbeeld aangepakt.
- Een georganiseerde en gecoördineerde inbreng in de gebiedsgerichte agenda voor Oost-Brabant.
- Het gebied Oost-Brabant is opgenomen in het definitieve NOVI.
- Afstemming over de inbreng van gemeenten t.a.v. de keuze van een voorkeursalternatief in het kader van planMER Mestlocaties.
- Monitoring van het streefbeeld.
- Ten aanzien van de stikstofproblematiek inzetten op verduurzaming, natuurherstel en het creëren van ontwikkelruimte in stedelijk en landelijk gebied.

Richtinggevende documenten

Streefbeeld, Samenwerkingsakkoord 2019-2022, Brainport Nationale Actieagenda, Kabinets-besluiten inzake stikstof, Kringlooplandbouw-visie van LNV, Visie op mestbewerking, locatiebeleid mestbewerking Noord-Brabant, NOVI Omgevings-agenda landsdeel Zuid, Brabantse Omgevingsvisie, Integrale Strategie Ruimte, Gemeentelijke Omgevingsvisies, RES, Klimaatakkoord, Schone Luchtakkoord, commissie Biesheuvel, Interbestuurlijk Programma (IBP) Vitaal Platte-land, 3e Tranche regiodeal, Saneringsregeling varkenshouderij (SRV), inclusief verduurzaming veehouderij Deltaprogramma/Deltaplan Ruimtelijke adaptatie.

Organisatie van de samenwerking

Trekker in de koplopersgroep:

- Lobby en samenhang: Anke van Extel – van Katwijk (Gemert-Bakel).
- Streefbeeld en landelijk gebied Oost-Brabant, Noord- en Midden-Limburg: Marinus Biemans (Deurne).
- PlanMER mestlocaties: Fons d'Haens (Bladel).

Verbinding Stedelijk en Landelijk Gebied

WAT WILLEN WE BEREIKEN?	DIT DOEN WE MET:	WAT DOEN WE HIERVOOR?
■ Versterken van functionele en ruimtelijke relaties tussen stedelijk en landelijk gebied.	■ Agrofood & Leefomgeving van de ODZOB ■ Externe (maatschappelijke) partners ■ Provincie en regio's ■ Rijk	<i>Gemeenten</i> ■ Formuleren van een regiobod voor het provinciaal groenfonds (in vervolg op het B5 bod). ■ Monitoren van effecten op gebied van schone lucht. ■ Bijdragen aan een Triple helix verkenning over versterking van de samenhang in de regio tussen stad en landelijk gebied (bijvoorbeeld op het vlak van recreatie, food, landbouw, onderwijs, water en energie en zorg). <i>Metropoolregio Eindhoven</i> ■ Faciliteren van het regiobod voor het provinciaal groenfonds. ■ Leggen verbindingen met lokale en bovenlokale agenda's via portefeuillehoudersoverleggen en ambtelijke overleggen TLG. ■ Organiseren van een triple helix verkenning over versterking in de samenhang tussen stad en landelijk gebied. ■ Organiseren van het uitwisselen van ervaring en kennis.

Resultaten

- Een succesvol regiobod voor het provinciaal groenfonds, resulterend in een provinciale financiële bijdrage.
- Monitoring luchtkwaliteit.
- Versterken van samenhang en onderlinge afhankelijkheid tussen stad en landelijk gebied in de regio.

Richtinggevende documenten:

Streefbeeld, Samenwerkingsakkoord 2019-2022, Brainport Nationale Actieagenda, Kringlooplandbouw-visie van LNV, RES, Schone Lucht Akkoord, Klimaatakkoord.

Organisatie van de samenwerking

Trekker in de koplopersgroep: Gaby van den Waardenburg (Helmond) en Esther Langens-Broomans (Oirschot).

Versterken van ruimtelijke en ecologische kwaliteit

WAT WILLEN WE BEREIKEN?	DIT DOEN WE MET:	WAT DOEN WE HIERVOOR?
■ Een duurzaam landelijk gebied door de kwaliteit van natuur en landschap te verbeteren. ■ Natuurparken zijn meer met elkaar verbonden.	■ Externe (maatschappelijke) partners/betrokken partijen (triple helix) ■ Provincie en regio's ■ Rijk	<i>Gemeenten</i> ■ Werken aan het maken van plannen voor een aantrekkelijke omgeving met duurzame landbouw en veeteelt. ■ Geven inhoud aan het ontwikkelen en verbinden van Gogh Nationaal park, Landschapspark de Kempen, de Groote Heide en De Peelvenen. ■ Zetten eigen netwerk in om de doelstellingen te bereiken. <i>Metropoolregio Eindhoven</i> ■ Leggen verbindingen tussen het van Gogh Nationaal park, Landschapspark de Kempen, de Groote Heide en De Peelvenen. ■ Afstemmen van gebiedsontwikkelingen, uitvoeringsprojecten en subregionale overlegtafels. ■ Organiseren van afstemming met de stuurgroep RES over landschapskwaliteit. ■ Organiseren van kennisdeling

Resultaten

- Verkenning van de mogelijkheden op regionaal (21 gemeenten) niveau met betrekking tot het verbeteren van de landschappelijke kwaliteit.
- Bestuurlijke erkenning dat natuurparken verbonden moeten zijn door agenderen in regionale overleggen.
- Mede ondersteunen en uitdragen van de landschapstriënnale 2020 die gehouden wordt in het Groene Woud / van Gogh Nationaal Park.

Richtinggevende documenten

Samenwerkingsakkoord 2019-2022, NOVI & Brabantse omgevingsvisie.

Regio: Samenwerkingsakkoord 2019-2022, Rijk: Landbouw, Natuur en Voedsel: Waardevol en Verbonden.

Gemeente: Beleidsdocumenten, Uitkomsten uit werkprogramma Metropoolregio Eindhoven 2019.

Organisatie van de samenwerking

Trekker in de koplopersgroep: Fons d'Haens (Bladel).

Verbeteren economische structuur van het landelijk gebied

WAT WILLEN WE BEREIKEN?	DIT DOEN WE MET:	WAT DOEN WE HIERVOOR?
■ Economische activiteiten en kansrijke verdienmodellen in het landelijk gebied. ■ De slagkracht in het landelijk gebied vergroten door van elkaar te leren, een meewerken-de houding aan te nemen en partijen met elkaar in contact te brengen.	■ Externe (maatschappelijke) partners (triple helix) ■ Brainport Eindhoven ■ Provincie en regio's ■ Rijk	<i>Gemeenten</i> ■ Inbrengen inhoudelijke kennis. ■ Verbinden van ontwikkelingen met de lokale agenda's. ■ Tot actie en uitvoering brengen van het ontwikkelingsperspectief. <i>Metropoolregio Eindhoven:</i> ■ In kaart brengen van het ontwikkelingsperspectief: Leisure, energie, kringlooplandbouw en startups in de maakindustrie. ■ Organiseren proces om de randvoorwaarden (bodemkwaliteit, landschap en leefbaarheid kleine kernen) voor het ontwikkelperspectief te bepalen. ■ Organiseren dat mogelijkheden van instrumentarium in beeld worden gebracht en de inzet daarvan (het faciliteren ondernemers, VAB aanpak, kennisuitwisseling, pilots, sloopfonds en inzet middelen andere overheden). ■ Uitwisselen kennis en ervaring met maatschappelijke partners tijdens themabijeenkomsten, portefeuillehouders en in het ambtelijk overleg TLG. ■ Afstemmen met andere regionale onderwerpen.

Resultaten

Aanpak voor gemeenten om in het landelijk gebied nieuwe economische structuur te bevorderen. (O.a. t.b.v. leisure, energie, kringlooplandbouw en startups maakindustrie).

Richtinggevende documenten:

Regio: Samenwerkingsakkoord 2019-2022, Rijk: Landbouw, Natuur en Voedsel: Waardevol en Verbonden, Provincie: Provinciale Omgevingsvisie, Gemeente: lokale structuurvisies/omgevingsvisies.

Organisatie van de samenwerking

Trekker in de koplopersgroep: Kees Marchal (Valkenswaard).

4.5 BESTUURLIJKE SAMENWERKING

In voorgaande hoofdstukken zijn de inhoudelijke acties van de 4 thema's verwoord. In dit hoofdstuk ligt de focus op concrete acties rond de Governance en samenwerking (deel 4 van het Samenwerkingsakkoord). Was 2019 vooral nog gericht op het inregelen van de Governance, in 2020 wordt gewerkt aan het versterken van de samenwerking, het bestuurlijk netwerk en de relatie met raden. Dit vraagt om een actief relatiebeheer en informatievoorziening. Samen staan we aan de lat om de samenwerking effectief te maken en te versterken.

Onze samenwerking in de Metropoolregio Eindhoven is onderdeel van een dicht samenwerkingslandschap binnen Zuidoost-Brabant. Binnen dat landschap zijn door de gemeenten specifieke opgaven in onze samenwerking belegd. We leveren een inhoudelijke bijdrage en sturen op de beoogde resultaten en zijn op elk niveau van de regionale samenwerking aangehaakt. Hiermee willen we bereiken dat we met z'n allen eigenaar en medeverantwoordelijk zijn voor het werkprogramma en de realisatie daarvan. We sturen daarbij vooral op het aangaan van het onderlinge debat en het met elkaar realiseren van onze ambities.

We zullen als overheid adaptief moeten zijn met een werkwijze waarin we gezamenlijk met andere partijen tot inzichten komen en beweging ingang kunnen zetten. Dit vraagt om een ontwikkelingsgerichte aanpak van onze regionale opgaven. Het verkennen van ontwikkelingen en het voeren van het debat aan de voorkant is hierbij van groot belang. Hoe zien we de opgaven, welke oplossingen zijn beschikbaar en welke initiatieven kunnen door regionale partijen genomen worden. Het delen van kennis, inzichten en meningen is hierbij cruciaal om tot gezamenlijk draagvlak te komen.

De Metropoolregio Eindhoven heeft ambitie. Wij vinden het belangrijk dat deze ambitie een weg vindt in de 4 opgaven, maar ook dat de Metropoolregio als (bestuurlijk) geheel deze ambities uitdraagt. Daarom investeren wij actief in het positioneren van onze regio aan de diverse bestuurstafels, zowel provinciaal als landelijk. Wij willen bewust en pro-actief inspelen op programma's van provincie, Rijk en Europa. Hiermee willen wij onze strategische positie voor de lange termijn versterken maar ook gebruik maken van mogelijkheden die de realisatie van onze ambities kunnen versnellen. We zien dat het gezamenlijk positioneren van de regio Zuidoost-Brabant op de bovenliggende bestuurstafel (b.v. de Ontwikkelingsdag provincie) vraagt om een intensieve afstemming met en tussen de gemeenten over de inhoudelijk inbreng vanuit de regio.

Het Dagelijks Bestuur,

John Jorritsma, Elly Blanksma, Frank van der Meijden, Mathijs Kuijken.

BESTUURLIJKE SAMENWERKING

WAT WILLEN WE BEREIKEN?	DIT DOEN WE MET:	WAT DOEN WE HIERVOOR?
<i>Samenwerking</i> ■ Organisatie en ondersteuning van de ambtelijke en bestuurlijke processen en overlegstructuren met samenhangende agenda. ■ Besluitvorming in de gemeenteraden. ■ Ondersteuning van het bestuur van de Metropoolregio. ■ Het versterken van de samenwerking tussen de gemeenten. <i>Werkprogramma 2021</i> Een door de 21 gemeenten gedragen werkprogramma dat vastgesteld wordt door het Algemeen Bestuur.		<i>Gemeenten</i> Deelnemen aan overleggen Bestuursambtenaren en griffiers. ■ Borgen regionale processen in de eigen organisatie. ■ Ondersteunen en versterken van de samenwerking door actief verbetervoorstellen in te brengen. ■ Aandacht voor integraliteit op thema's binnen gemeente. <i>Metropoolregio Eindhoven</i> ■ Organiseren en voorzitten ambtelijk overleggen bestuursambtenaren en griffiers. ■ Stimuleren van de samenwerking tussen 21 gemeenten en andere partijen. ■ Adviseren en het doen van voorstellen tot verbetering van de bestuurlijke samenwerking en organisatie. ■ Regelen ambtelijke ondersteuning van de Metropoolsamenwerking en de van de Governance onderdeel uitmakende gremia. <i>Gemeenten</i> ■ Adviseren over de gewenste inhoud van het werkprogramma op de diverse programma-onderdelen. ■ Denken en werken mee om het bestuurlijk proces soepel te laten verlopen. ■ Organiseren binnen de eigen organisatie een afgestemde inbreng op de diverse onderwerpen. <i>Metropoolregio</i> ■ Ontwerpen, verbeteren, organiseren, coördineren, opstellen en produceren Werkprogramma 2021, incl. zienswijzeprocedure. ■ Opstellen inhoudelijke Bestuursrapportage en opstellen inhoudelijk jaarverslag.

Bestuurlijke uitvoering werkprogramma

- Effectieve samenwerking door ondersteuning van de ambtelijke en bestuurlijke processen en overlegstructuren met samenhangende agenda (Poho's en ambtelijke overleggen).
- Communicatie op alle niveaus (raad, bestuur, ambtelijk) over de uitvoering en resultaten werkprogramma.

Gemeenteraden in positie

Gemeenteraden zijn geïnformeerd over en betrokken bij de Metropoolregio. Gemeenteraden kunnen hun kaderstellende rol uitvoeren.

Bestuurlijke uitvoering (DB en AB)

Integrale afstemming tussen de opgaven. Sterke en duurzame samenwerking tussen de gemeenten.

Gemeenten

- Deelnemen aan ambtelijke werkgroep en advisering aan eigen wethouder t.b.v. Poho.
- Afstemmen in de eigen organisatie.
- Leveren input, werken mee, adviseren over de gewenste inhoud van het werkprogramma.

Metropoolregio Eindhoven

- Organiseren en coördineren van het portefeuillehoudersoverleg, inclusief secretariaat en uitvoering geven aan de besluitvorming en afspraken, voortgang bewaken.
- Organiseren en voorzitten regionale ambtelijke overleggen.
- Opstellen adviezen voor bestuurders t.b.v. diverse overleggen.
- Stimuleren van de samenwerking tussen 21 gemeenten en andere partijen.
- Verbinden belangen.
- Bewaken voortgang en adaptiviteit van het (werk)programma.
- Onderhouden en benutten van het netwerk met andere regio's, provincie en Rijk en met externe stakeholders.

Metropoolregio

- Organiseren 2 Metropoolconferenties.
- Bedenken en organiseren om de gemeenteraden zo goed mogelijk in positie te brengen.
- Ondersteunen en organiseren van Raadstafel21.
- Functioneren als vraagbaak voor gemeenten.

Metropoolregio

- Adviseren van het Dagelijks Bestuur.
 - Organiseren, voorbereiden van de vergaderingen en opvolging geven aan de besluiten.
-

Strategie en positionering van de Metropoolregio

- Gecoördineerde inbreng van de Metropoolregio op de boven-regionale tafel.
- De strategische positie voor de lange termijn versterken en de realisatie van onze ambities versnellen door actief aansluiten bij programma's van de provincie, rijk en Europa
- Actueel houden van een lange termijnstrategie van de regio.

- Provincie
- Waterschappen
- Brainport

Gemeenten

- Zorgen voor de inhoudelijke inbreng en advisering binnen de eigen gemeente/sub regio en adviseren van de eigen bestuurders.
- Werken en schrijven mee aan adviezen en voorstellen t.b.v. de besluitvorming.
- Benutten de eigen (bestuurlijke) netwerken om de voorbereiding en besluitvorming goed te laten verlopen.
- Signaleren van ontwikkelingen en trends die van invloed zijn op de lange termijnstrategie en inbrengen in het regionale debat.

Metropoolregio

Regionale Strategie

- Signaleren en inspelen op ontwikkelingen en trends die van invloed zijn op kansen voor de regio en de lange termijnstrategie.
- Positiebepaling in aanpalende dossiers en nieuwe ontwikkelingen.
- Bestuurlijk afstemmen met waterschap over de agenda's.

Ontwikkeldagen met provincie en waterschappen

- Organiseren en coördineren inbreng regio in 2 Ontwikkeldagen van de provincie.
- (Mede) organiseren van de ontwikkeldag.

Aansluiten bij programma's provincie, Rijk en Europa

- Verkennen van de mogelijkheden, actief lobbyen en aanwenden van de mogelijkheden om gebruik te maken van provinciale, nationale en Europese programma's.

Omgevingsagenda ZuidNederland:

- Positioneren van de regio en belangenbehartiging in de omgevingsagenda in kernteam ZuidNederland en Brabant.
- Organiseren van samenhangende regionale en subregionale inbreng in de omgevingsagenda.
- Voorbereiden van de besluitvorming over rol en positie van de regio in de omgevingsagenda ZuidNederland.

De Gemeenschappelijke Regeling en het Statuut Overlegorganen Metropoolregio Eindhoven
Samenwerkingspraktijk verankeren in gemeenschappelijke Regeling en Statuut Overlegorganen.

Communicatie, informatievoorziening en relatiebeheer
De deelnemende gemeenten zijn op de hoogte van de opgaven en realisatie.
De informatievoorziening tussen de colleges en raden over de Metropoolsamenwerking verloopt zoveel mogelijk uniform.

Gemeenten

- Meedenken over de bestuurlijke organisatie en werking gemeenschappelijke regeling.
- Delen van ervaringen met elkaar.
- Mede zorg dragen voor de uitvoering van de regeling.
- Meedenken over het proces wijziging gemeenschappelijke regeling.

Metropoolregio

- Doorlopend evalueren en monitoren van de samenwerkingspraktijk.
- Voorbereiden van voorstellen m.b.t. samenwerkingspraktijk.
- Voorbereiden proces wijziging gemeenschappelijke regeling.

Gemeenten

- Zorgen voor een actieve informatievoorziening naar de colleges en raden.
- Signaleren behoeften aan communicatie en informatie en brengen dit in bij het regionaal overleg.

Metropoolregio

- Verzorgen informatievoorziening m.b.t. de opgaven en realisatie m.b.v. website en nieuwsbrieven en andere media.
- Zorgen voor uniforme en tijdige informatievoorziening naar de gemeenten.
- Ondersteunen van de opgaven en het bestuur m.b.t. communicatie-uitingen zoals persberichten, nieuwsbrieven en bijeenkomsten.
- Organiseren relatiemomenten met raden (bv roadshow langs de raden) en andere partners.
- Actief onderhouden en inzetten van relaties met andere (metropool) regio's en externe relaties.

Resultaten

Werkprogramma

- Uitvoering van het werkprogramma.
- Conceptwerkprogramma 2021 en Inhoudelijke bestuursrapportage 2020.
- Agenda's (sub-)regio op elkaar afgestemd.
- Poho's en voorbereidend regionaal ambtelijk overleggen (5 keer per jaar) met samenhangende agenda.

Bestuur Metropoolregio

- 10 DB-vergaderingen, 4 AB-vergaderingen, 4 commissie Financiën, 2 Metropool-conferenties, 4 Raadstafel21, 3 subregionale bijeenkomsten begroting.
- Procesvoorstel wijziging gemeenschappelijke regeling.

Regionale strategie

- Afgestemde inbreng vanuit de Metropoolregio tijdens de Ontwikkeldagen.
- Verkenningen m.b.t. ontwikkelingen en kansen voor de regio.
- Verkenningen, lobby en benutten kansen voor de regio m.b.t. Europese, landelijke en provinciale plannen.
- Positiebepaling in de Omgevingsagenda ZuidNederland.

Communicatie en informatievoorziening

- Actuele website, nieuwsbrieven, persuitingen, netwerkbijkomsten, relatiemomenten met raden. Richtinggevende documenten Gemeenschappelijke Regeling 2017, Statuut Overlegorganen 2019, Samenwerkingsakkoord 2019-2022, Werkprogramma 2019

Richtinggevende documenten

Gemeenschappelijke Regeling 2017, Statuut Overlegorganen 2019, Samenwerkingsakkoord 2019-2022, Werkprogramma 2019

Organisatie van de samenwerking

Het Algemeen Bestuur is bestuurlijk opdrachtgever voor het Dagelijks Bestuur. Naast de leden heeft het Dagelijks Bestuur vijf adviseurs voor de inhoudelijke opgaven en bedrijfsvoering. Het Dagelijks Bestuur heeft als primaire taak het bewaken van de realisatie van het Samenwerkingsakkoord op het gebied van voortgang en integraliteit. Elk van de vier thema's krijgt uitvoering in een portefeuillehoudersoverleg. Uit het portefeuillehoudersoverleg zijn koplopers/bestuurlijke aanspreekpunten aangewezen, die deelopgaven verder uitwerken en besluiten voorbereiden. De ambtelijke voorbereiding en opvolging vindt plaats in ambtelijk overleg.

De gemeenteraden kunnen de kaders (Begroting en jaarlijks werkprogramma) beïnvloeden. De leden van het AB en de portefeuillehouders zijn lokaal aanspreekbaar op de voortgang en resultaten. Naast de formele positionering van raden in het (regionale) besluitvormingsproces zijn ook regionale ontmoetingen van belang. Hiervoor worden Metropoolconferenties georganiseerd.

De Raadstafel21 biedt een forum voor raadsleden waarin twee raadsleden per gemeente zijn vertegenwoordigd. Deze raadsleden vervullen in hun raden een ambassadeursfunctie, ze zijn de 'voelsprietten' van de Metropoolregio Eindhoven naar de gemeenteraden en vice versa van de 21 gemeenten.

Financiën en bedrijfsvoering

WAT WILLEN WE BEREIKEN?	DIT DOEN WE MET	WAT DOEN WE HIERVOOR?
<i>Financiën</i> ■ Overeenkomstig de begroting uitvoering van het werkprogramma. ■ Geharmoniseerde planning en control en uitgangspunten begroting 4 GR-en. <i>Financiële administratie</i> Betrouwbare financiële administratie Metropoolregio en RHCE.	■ Veiligheidsregio B-ZO ■ GGD B-ZO ■ Omgevingsdienst ZO-B	<i>Metropoolregio</i> ■ Opstellen, voorbereiden en besluitvormingsprocedure Begroting 2021. ■ Opstellen, voorbereiden en besluitvormingsprocedure Kadernota 2022. ■ Opstellen, voorbereiden en besluitvormingsprocedure Jaarverslag/jaarrekening 2019. ■ Opstellen, voorbereiden en besluitvormingsprocedure bestuursrapportages. ■ Organiseren overleg Hoofden Financiën. ■ Afstemmen met de andere drie grote regionale Gemeenschappelijke Regelingen over uitvoering van geharmoniseerde planning en control cyclus. ■ Met de andere drie grote regionale GR'en afstemmen over mogelijke efficiencyvoordelen op het gebied van bedrijfsvoering ■ Organiseren Commissie van Financiën, secretaris Commissie Financiën. ■ Voeren van de administratie en de daarbij behorende accountantscontroles en managementletters voor het RHCE en de Metropoolregio. ■ Voeren van de administratie “decentrale uitkering RES”.

LEES VERDER >

Resultaten

- Vastgestelde Begroting 2021, vastgestelde Kadernota 2022.
- Vastgesteld Jaarverslag 2019 en vastgestelde Bestuursrapportages 2020.
- De vier grote regionale Gemeenschappelijke Regelingen voeren de geharmoniseerde planning en control cyclus in onderlinge afstemming uit.

Richtinggevende documenten

Gemeenschappelijke Regeling 2017, Statuut Overlegorganen 2019, Samenwerkingsakkoord 2019-2022, Werkprogramma 2019, Besluit Begroting en Verantwoording (BBV), Beleidsnotitie Kaders P&C-documenten vier Gemeenschappelijke Regelingen, deel 1 en 2.

Organisatie van de samenwerking

De Commissie van advies voor financiën adviseert over de financiële aspecten waarvoor het Algemeen Bestuur eindverantwoordelijk is. Het Algemeen Bestuur stelt alle planning en control documenten vast. De gemeenteraden zijn in de gelegenheid de kaders te beïnvloeden van de begroting en het werkprogramma, waarbinnen regionaal resultaten geboekt kunnen worden. Naast de formele positionering van raden in het (regionale) besluitvormingsproces zijn ook regionale ontmoetingen van belang. Hiervoor worden Metropoolconferenties georganiseerd. De vier grote regionale Gemeenschappelijke Regelingen (Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost, GGD Brabant-Zuidoost, Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant en Metropoolregio Eindhoven) hebben de planning en control cyclus en financiële verordeningen en beleidsregels geharmoniseerd. Periodiek vindt hierover afstemmingsoverleg plaats.

BESTUURLIJKE SAMENWERKING

Landgoed Gulbergen

Het op een milieutechnisch verantwoorde wijze overdragen van de gesloten stortplaats aan de provincie. De ontwikkeling van het Landgoed Gulbergen tot een aantrekkelijk toeristisch en recreatief gebied met sterke groene geledingen, duurzame uitstraling, passend binnen de Brainport-ambitie van de regio.

WAT WILLEN WE BEREIKEN?	DIT DOEN WE MET	WAT DOEN WE HIERVOOR?
■ Overdracht stortplaats en beheer nazorgfonds. Het op een milieutechnisch verantwoorde wijze overdragen van de gesloten stortplaats aan de provincie. ■ Overdracht Landgoed Gulbergen De ontwikkeling van het Landgoed Gulbergen tot een aantrekkelijk toeristisch en recreatief gebied met sterke groene geledingen, duurzame uitstraling, passend binnen de Brainport-ambitie van de regio.	■ Provincie ■ Gemeenten Geldrop-Mierlo, Nuenen c.a., Eindhoven en Helmond ■ Portefeuillehouders per subregio ■ Attero ■ Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant	<i>Metropoolregio Eindhoven</i> ■ Secretaris Adviescommissie Gulbergen. ■ Projectleider Nazorgfonds én overdracht Landgoed Gulbergen. ■ Adviseren van de portefeuillehouder en het DB. ■ Voorbereiden van besluitvorming m.b.t. de strategie Landgoed Gulbergen in samenwerking met de betrokken partijen. ■ Voorbereiden van besluitvorming m.b.t. de nazorg en het Nazorgfonds in relatie met de Provincie en andere stortplaatsbeheerders.

Resultaten

- Plan en besluitvorming m.b.t. tot overdracht van Landgoed Gulbergen.
- Beheer Nazorgfonds.

Richtinggevende documenten

Gemeenschappelijke Regeling 2017

Organisatie van de samenwerking

Er is een externe adviseur, die samen met de projectleider Metropoolregio maandelijks het Dagelijks Bestuur adviseert over de stand van zaken. Daarnaast is er een Commissie van advies voor Gulbergen, die gevraagd en ongevraagd adviseert. In deze commissie zijn alle subregio's vertegenwoordigd en de grondgebied gemeenten. Voorzitter is de portefeuillehouder uit het Dagelijks Bestuur (Frank van der Meijden). Daarnaast vindt bilateraal overleg plaats met andere betrokken partijen, zoals de provincie, Attero en Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant. Ook vindt periodiek overleg met de betrokken portefeuillehouders plaats.

5 | AMBTELIJKE INZET EN FINANCIËN

De 21 gemeenten en de organisatie van de Metropoolregio leveren gezamenlijk capaciteit voor de uitvoering van het werkprogramma 2020. De gemeenten leveren op verschillende manieren capaciteit aan de uitvoering van het Werkprogramma 2020. Enerzijds omdat dit ook al in onze eigen organisatie een opdracht is, anderzijds omdat er een specifieke bijdrage wordt geleverd aan de samenwerking en regionale

plannen. Dit is niet altijd exact te onderscheiden. Voor dit werkprogramma zijn we voor de inzet van ons als gemeenten uitgegaan van de ramingen 2019.

Vanuit deze opdracht is vanuit de gemeenten een inzet nodig van 18,8 fte verdeeld over de 5 thema's en vanuit de Metropoolregio een inzet van 14,7 indirect ingezet op de 5 thema's.

Thema	Totaal	Gemeenten	Metropoolregio	Additioneel/tijdelijke*	Externe partners
Economie	5,7	2,0	3,7		
Mobiliteit	9,2	6,8	2,4		
Energietransitie	9,6	6,6	3,0	1,0 communicatie 0,6 ondersteuning en administratie rijksbijdrage RES	5,1
Landelijk gebied	5,7	2,6	3,1		
Bestuurlijke samenwerking	3,3	0,8	2,5	0,8 Gulbergen	
Overhead en ondersteuning	5,6 **		5,6 **		
TOTAAL	39,1 **	18,8	20,3	2,4	5,1

* Tijdelijke inzet t.l.v. financiering niet zijnde de inwonerbijdrage

** inclusief 1,4 fte t.b.v. RHCE

Werkprogramma 2020 ten opzichte van primaire begroting 2020

Programma's	Begroting 2020				Werkprogramma 2020				Verschil
	Lasten	Baten	Saldo	fte	Lasten	Baten	Saldo	fte	
Metropoolregio Eindhoven									
- Economie	274.436	0	-274.436	2,2	231.855	0	-231.855	1,7	42.581
- Stimuleringsfonds	2.909.807	2.976.840	67.034	2,0	2.961.760	2.976.840	15.080	2,0	-51.953
- Bijdrage Brainport Development	4.267.879	4.267.879	0	0,0	4.267.879	4.267.879	0	0,0	0
- Mobiliteit, incl. GGA	471.401	126.800	-344.601	2,9	424.452	126.800	-297.652	2,4	46.949
- Energietransitie	415.780	0	-415.780	3,5	936.241	564.474	-371.768	3,0	44.012
- Transitie Landelijk gebied	439.713	0	-439.713	3,6	382.530	0	-382.530	3,1	57.183
- Bestuurlijke samenwerking, organisatie, regionale strategie en Gulbergen	709.253	3.182.369	2.473.116	3,3	730.175	3.238.369	2.508.193	2,5	35.077
RHCe	2.180.012	3.082.680	902.668		2.180.012	3.082.680	902.668		0
Algemene dekkingsmiddelen	0	0	0		490.000	0	-490.000		-490.000
Overhead									
- Metropoolregio Eindhoven	1.150.570	0	-1.150.570	5,6	1.144.197	0	-1.144.197	5,6	6.373
- RHCe	991.677	10.706	-980.971		991.677	10.706	-980.971		0
Heffing VPB	0	0	0		0	0	0		0
Bedrag onvoorzien	16.969	0	-16.969		16.969	0	-16.969		0
Geraamd saldo van baten en lasten	13.827.496	13.647.274	-180.222		14.757.748	14.267.748	-490.000		-309.778
Mutaties reserves									
Bestemmingsreserve Fysiek Domein	0	180.222	180.222		0	490.000	490.000		309.778
Geraamd resultaat	13.827.496	13.827.496	0	23,1	14.757.748	14.757.748	0	20,3	0

metropoolregioeindhoven.nl

METROPOOL
REGIO
EINDHOVEN